

ANNUAL REPORT 2023

รายงานผลการดำเนินงาน 2566

สำนักงานระบบการชำระเงิน
Payment System Office (PSO)

รายงานผลการดำเนินงาน 2566

สำนักงานระบบการชำระเงิน
Payment System Office (PSO)

สารบัญ

บทนำ.....	1
ผลการดำเนินงาน ปี 2566	6
1. ISO 2022 Migration และ Cross-Border Payment Connectivity.....	7
2. Implement Smart Financial & Payment Infrastructure for Business [PromptBiz] ..	18
3. Open API Standard.....	23
4. Implement NDID for Juristic/Person	23
5. Payment Industry Collaboration	24
6. การขับเคลื่อนโครงการ Central Bank Digital Currencies [CBDC].....	25
7. งานด้านบัตรและเอทีเอ็ม.....	25
ความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	29
การให้ความรู้ด้านระบบการชำระเงิน	30
แผนการดำเนินงาน ปี 2567	32

รายงานผลการดำเนินงาน 2566

สำนักงานระบบการชำระเงิน

Payment System Office (PSO)

บทนำ

สถานการณ์การระบาดของโควิด-19 ส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจต่อภาคธุรกิจและประชาชนในวงกว้างจากการที่กิจกรรมทางเศรษฐกิจและการจ้างงานต้องหยุดชะงักเพื่อชะลอโรคระบาด โดยผู้ประกอบการและพนักงานที่ได้รับผลกระทบมีรายได้ลดลงและไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามปกติ นอกจากนี้ การระบาดของโควิด-19 ยังสร้างความผันผวนให้กับตลาดการเงินทั่วโลก รวมถึงส่งผลให้สภาพคล่องในตลาดการเงินไทยอยู่ในภาวะตึงตัวซึ่งกระทบต่อกลไกการระดมทุนในตลาดการเงินไทยของภาคธุรกิจ

หลังสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 ลดลง กระแสการชำระเงินแบบดิจิทัล เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันรูปแบบใหม่มากขึ้น และส่งผลต่อระบบการเงินโลกอย่างชัดเจน และธุรกิจทางการเงินเป็นหนึ่งในธุรกิจที่ต้องปรับเปลี่ยนเป็นอย่างมาก สำหรับด้านการชำระเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทยได้จัดทำ “ทิศทางการพัฒนาระบบการชำระเงินภายใต้ภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทย” เพื่อกำหนดแผนกลยุทธ์การพัฒนาระบบชำระเงินในระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2565 – 2567) ภายใต้หลักการ Openness Inclusivity และ Resiliency โดยมีเป้าหมายให้ประชาชนขยายการใช้โครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินดิจิทัล (digital payment) เพิ่มขึ้น 2.5 เท่าเป็น 800 ครั้งต่อคนต่อปี ควบคู่กับการลดการใช้เงินสดและเช็ค ตามวิสัยทัศน์ของนโยบายระบบชำระเงินที่กำหนดไว้ว่า “การชำระเงินดิจิทัลเป็นทางเลือกหลักที่เข้าถึงผู้ใช้บริการทุกกลุ่ม ยกกระดับคุณภาพชีวิต ส่งเสริมศักยภาพ และการแข่งขันของไทย พร้อมก้าวสู่สังคมที่ใช้เงินสดน้อยลง” โดยสอดคล้องกับแนวนโยบายภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทยเพื่อเศรษฐกิจดิจิทัลและการเติบโตอย่างยั่งยืนในภาพรวม ที่มีวัตถุประสงค์ให้ระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ทำหน้าที่เป็นกลไกสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านของภาคการเงินไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ที่สำคัญทำให้การทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจเชื่อมโยงและคล่องตัวมากขึ้น เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม และมีการให้บริการชำระเงินทั้งในประเทศและต่างประเทศที่มีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านความสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย และต้นทุนที่เหมาะสม โดยความสำเร็จนี้ต้องอาศัยการขับเคลื่อน ผลักดัน และสนับสนุนร่วมกันของทุกฝ่าย เพื่อให้ภาคการเงินไทยเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจดิจิทัลได้อย่างยั่งยืน

ในปี 2564 มีธุรกรรมเป็นจำนวน 20,700 ล้านรายการ มูลค่า 460 ล้านล้านบาท คนไทยทำธุรกรรมผ่าน mobile banking เป็นอันดับ 1 ของโลก (อ้างอิง: Digital 2021 Global Review Report) และการใช้จ่ายและชำระเงินผ่าน mobile/internet banking คิดเป็น 78% เทียบกับธุรกรรม digital payment ทั้งหมด ธุรกรรมเกี่ยวกับเงินสด มีแนวโน้มลดลงจากปีก่อน ถอนเงินที่สาขาลดลง 22% และ

รายงานผลการดำเนินงาน 2566

สำนักงานระบบการชำระเงิน

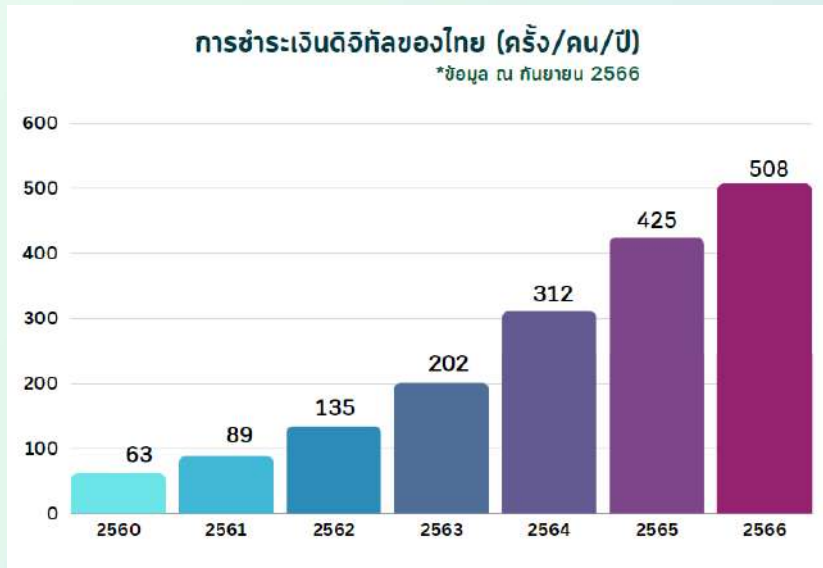
Payment System Office (PSO)

ถอนเงินที่ ATM/CDM ลดลง 8% ปริมาณธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ผ่านออนไลน์เติบโตขึ้น online food delivery เติบโตกว่า 14 เท่าใน 3 ปี และการค้าปลีกออนไลน์ เติบโตกว่า 3 เท่าใน 3 ปี e-Money ได้รับความนิยมต่อเนื่อง มีจำนวน 116.2 ล้านบัญชี เพิ่มขึ้นกว่า 19 ล้านบัญชีจากปีก่อน ปริมาณธุรกรรมพร้อมเพย์ ปริมาณเฉลี่ยต่อวัน 36 ล้านรายการ มูลค่าเฉลี่ยต่อวัน 113 พันล้านบาท ส่วนใหญ่ใช้โดยบุคคลธรรมดา แม้ digital payment จะเติบโตต่อเนื่อง แต่สัดส่วนยังต่ำ โดย 50% ของกลุ่มตัวอย่างยังคงใช้แต่เงินสด เป็นสื่อการชำระเงินหลัก และในส่วนอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น การใช้เช็คลดลงต่อเนื่องเป็นเวลา 5 ปี ปริมาณลดลง 16% มูลค่าลดลง 12%

ความสำเร็จในการผลักดันการใช้บริการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ผ่านมา มีส่วนสำคัญทำให้การทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจเชื่อมโยงและคล่องตัวมากขึ้น การพัฒนาในระยะต่อไป จึงจะเป็นการต่อยอดให้ระบบการชำระเงินมีความทันสมัย สามารถเชื่อมโยงระหว่างผู้ให้บริการภาคธุรกิจ ภาครัฐ และประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยผ่าน โครงสร้างพื้นฐานและบริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งเสริมการเข้าถึง เอื้อต่อการแข่งขัน และการพัฒนานวัตกรรม เพื่อประโยชน์ต่อภาคประชาชนให้มีบริการและการทำงานที่ครอบคลุมมากขึ้น และต่อภาคธุรกิจให้มีโครงสร้างพื้นฐานด้านการชำระเงินที่ส่งเสริมธุรกิจดิจิทัลอย่างครบวงจร

ระบบการชำระเงินเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ธุรกรรมทางเศรษฐกิจการเงินดำเนินได้อย่างราบรื่น มีประสิทธิภาพ และสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ตลอด 20 ปีที่ผ่านมา ระบบการชำระเงินไทยได้วางรากฐานทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านกฎหมาย และด้านการกำกับดูแล เพื่อพัฒนาไปสู่การชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์อย่างต่อเนื่อง และในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา digital payment ได้ถูกพัฒนาขึ้นมาก ที่สำคัญ คือ ระบบพร้อมเพย์และมาตรฐาน Thai QR Code รองรับบริการชำระเงินทั้งภาคประชาชน ภาคธุรกิจ และภาครัฐ และการต่อยอดนวัตกรรมและบริการชำระเงินที่หลากหลายทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ทำให้มีการใช้บริการ digital payment จำนวนมาก พฤติกรรมการใช้งาน digital payment ของประชาชนเพิ่มขึ้นถึง 5 เท่า จาก 63 ครั้งต่อคนต่อปี ณ สิ้นปี 2560 เป็น 312 ครั้งต่อคนต่อปี ณ สิ้นปี 2564 โดยมีสถานการณ์โควิด-19 ที่เป็นอีกปัจจัยเร่งสำคัญที่ทำให้การชำระเงินดิจิทัลเพิ่มมากขึ้น จนทำให้ไทยก้าวขึ้นเป็นหนึ่งในผู้นำด้านการชำระเงินของภูมิภาค ทั้งยังเป็นหนึ่งในผู้นำระดับสากลที่ริเริ่มศึกษาการพัฒนา Wholesale Central Bank Digital Currency (CBDC) เพื่อเตรียมพร้อมรองรับโลกการเงินในอนาคต

ภาคประชาชน

การใช้จ่ายและชำระเงินผ่าน **mobile / internet banking**

คิดเป็น **78%**

เทียบกับธุรกรรม digital payment ทั้งหมด

คนไทยทำธุรกรรมผ่าน **mobile banking** เป็นอันดับ 1 ของโลก

(Digital 2021 Global Review Report)

ธุรกรรมเกี่ยวกับเงินสด มีแนวโน้มลดลง

ในปี 2564 ปริมาณธุรกรรมลดลงจากปีก่อน

ถอนเงินที่สาขาลดลง **22%**

ถอนเงินที่ ATM / CDM ลดลง **8%**

ปริมาณธุรกรรมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ผ่าน online เติบโตขึ้น

ปี	หมวดร้านอาหาร (M)	หมวดค้าปลีก (M)
2564	~100	~250
2563	~70	~180
2562	~50	~150

Online food delivery เติบโตกว่า **14** เท่า ใน 3 ปี

ค้าปลีกออนไลน์ เติบโตกว่า **3** เท่า ใน 3 ปี

e-Money ได้รับความนิยมต่อเนื่อง

ปี 2564 มีจำนวนบัญชี e-Money **116.2** ล้านบัญชี

เพิ่มขึ้นกว่า **19** ล้านบัญชีจากปีก่อน

ปริมาณธุรกรรมพร้อมเพย์ ส่วนใหญ่ใช้โดยบุคคลธรรมดา

เน้นช่องทางของธนาคารต่าง ๆ โดยเฉพาะธนาคารขนาดใหญ่ ธนาคารขนาดกลาง และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

*ข้อมูลปี 2564

Cash still remains in the digital age

แม้ digital payment จะเติบโตต่อเนื่อง แต่สัดส่วนยังคงต่ำ จึงพัฒนาได้ช้ามาก

เงินสด **87%**

digital payment **13%**

50% ยังคงใช้แต่ **เงินสด** เป็นสื่อการชำระเงินหลักของกลุ่มตัวอย่าง

สะท้อน **โอกาสขยายการเข้าถึงบริการ digital payment**

*ข้อมูลจากแหล่งรวบรวมปริมาณการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน (payment diary) ปี 2564

รายงานผลการดำเนินงาน 2566

สำนักงานระบบการชำระเงิน

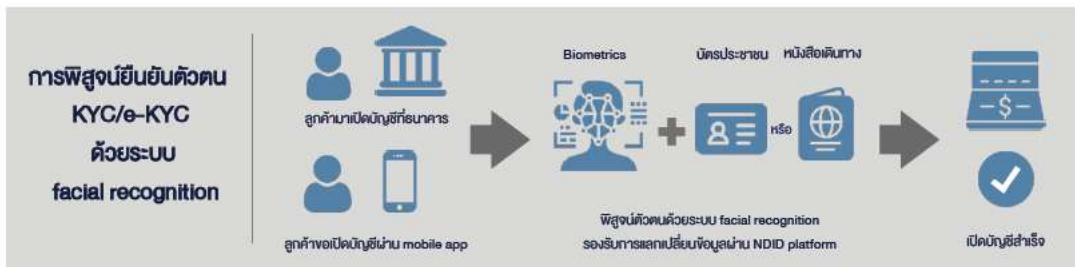
Payment System Office (PSO)

ภาคธุรกิจและภาครัฐ

ความก้าวหน้าเป็นผลจากการวางโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม

รายงานผลการดำเนินงาน 2566

สำนักงานระบบการชำระเงิน

Payment System Office (PSO)

ผู้ให้บริการชำระเงิน

มีผู้ให้บริการหลากหลาย ขออนุญาตและขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการธุรกิจระบบและบริการการชำระเงิน ภายใต้การกำกับ ณ สิ้นปี 2564

ระบบ

ระบบโอนเงินรายย่อย
4 ราย

ระบบเครือข่ายบัตร
8 ราย

ระบบการชำระค่า
2 ราย

ผู้ประกอบการธุรกิจระบบและบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ

136 ราย

ณ เดือน ธ.ค. 64

Top License

ที่มีการขออนุญาตในช่วงปี 64

อันดับ 1 เป็นการรับชำระเงินแทน
ส่งมาเป็น Payment Facilitating
และการโอนเงิน

บริการ

Card Issuing

26 ราย

E-Money

41 ราย ▲ 5 ราย

แบบใช้ใบวงจำกัด (ขึ้นทะเบียน) **4 ราย**

Acquiring

21 ราย ▲ 2 ราย

Payment Facilitating: PF

46 ราย ▲ 9 ราย

บริการรับชำระเงินแทน

97 ราย ▲ 12 ราย

บริการโอนเงิน

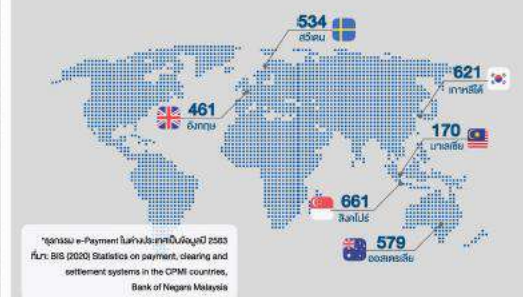
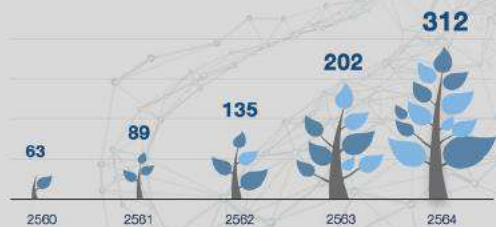
71 ราย ▲ 9 ราย

หมายเหตุ: ผู้ประกอบการธุรกิจ 1 ราย มีใบอนุญาตผู้ประกอบการได้หลายประเภท ขึ้นกับรูปแบบที่ให้บริการ

การชำระเงินดิจิทัลของไทยเติบโตต่อเนื่อง

การชำระเงินดิจิทัลของไทย

(ครั้ง/คน/ปี)

*ข้อมูล e-Payment ในต่างประเทศเป็นข้อมูลปี 2563
ที่มา: BIS (2020) Statistics on payment, clearing and settlement systems in the CPMI countries, Bank of Negara Malaysia

การใช้ e-Payment* ของต่างประเทศ

ผลการดำเนินงาน ปี 2566

ในปี 2566 สำนักงานระบบการชำระเงินมีความมุ่งมั่นในการผลักดันและขับเคลื่อนให้การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยยึดหลักการที่ว่าเพื่อให้เกิดการใช้งานอย่างแพร่หลาย สะดวก รวดเร็ว และคงไว้ซึ่งความปลอดภัย โครงการสำคัญที่ได้ร่วมผลักดันในปี 2566 มีดังนี้

1. ISO 20022 Migration และ Cross-Border Payment Connectivity
2. Implement Smart Financial & Payment Infrastructure for Business [PromptBiz]
3. Open API Standard
4. Implement NDID for Juristic/Person
5. Payment Industry Collaboration
6. การขับเคลื่อน โครงการ Central Bank Digital Currencies [CBDC]
7. งานด้านบัตรและเอทีเอ็ม
8. ความร่วมมือกับภาครัฐ
9. การให้ความรู้ด้านระบบการชำระเงิน

1. ISO 20022 Migration และ Cross-Border Payment Connectivity

• การพัฒนาและส่งเสริมการใช้มาตรฐาน ISO 20022

ความเป็นมา

สืบเนื่องจากการพัฒนาระบบภายใต้แผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงินฉบับที่ 4 [พ.ศ. 2562-2564] ของธนาคารแห่งประเทศไทย ที่เห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้มาตรฐานสากลข้อความ ISO 20022 สำหรับการรับและส่งข้อมูลระหว่างสถาบันการเงิน ภาคธุรกิจ หน่วยงานภาครัฐ ที่ใช้ในธุรกรรมหรือบริการทางการเงินประเภทต่าง ๆ ประกอบกับ ธนาคารแห่งประเทศไทยวางทิศทางการพัฒนาระบบการชำระเงินภายใต้ภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทย (Payment Directional Paper) เพื่อกำหนดแผนกลยุทธ์การพัฒนาระบบชำระเงินในระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2565 – 2567) ซึ่งมีแผนดำเนินการด้าน Open Infrastructure และได้สานต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินและการชำระเงินดิจิทัล อาทิเช่น

- การสร้างระบบ PromptBiz เพื่อรองรับการเชื่อมโยงข้อมูลด้านการค้าและการชำระเงินของกระบวนการธุรกิจดิจิทัลได้อย่างครบวงจร ช่วยลดปัญหาปัจจุบันที่ใช้เอกสารกระดาษและการนำส่งเป็นจำนวนมาก ทำให้ต้นทุนสูง ต้องใช้เวลาติดตาม ตรวจสอบเอกสาร และอาจเกิดข้อผิดพลาด
- ขกระดับการใช้มาตรฐานสากลและมาตรฐานกลางในระบบการชำระเงินสามารถมีข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง และการใช้เทคโนโลยี API รองรับการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานระบบการเงินอื่นที่สำคัญ รวมทั้งโอกาสต่อยอดนวัตกรรมทางการเงินใหม่ ๆ ในอนาคต ซึ่งสำนักงานระบบการชำระเงินเข้าร่วมดำเนินโครงการ ISO 20022 Migration (ระบบการชำระเงินรายย่อย) เป็นการปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการชำระเงินที่มีในปัจจุบัน ได้แก่ ระบบ Bulk Payment และระบบ PromptPay เพื่อให้การใช้งานของระบบมีความสมบูรณ์และรองรับความต้องการของประชาชน ภาคธุรกิจ และหน่วยงานภาครัฐได้ดียิ่งขึ้น โดยในส่วนของระบบ PromptPay มีการปรับปรุงบริการ Thai QR Payment และ Cross-border Inward Remittance รูปแบบ Sponsoring Bank

การพัฒนาระบบการชำระเงินบนการใช้งานมาตรฐานข้อความ ISO 20022

- ▶ ปี 2560 เริ่มต้นวางรากฐานโครงสร้าง ISO 20022 บนระบบ PromptPay

รายงานผลการดำเนินงาน 2566

สำนักงานระบบการชำระเงิน

Payment System Office (PSO)

- ▶ ปี 2561 NTIMX และ VocaLink เสนอออกแบบการทำงานบน ISO 20022 รูปแบบ MQ-to-MQ
- ▶ ปี 2562 พัฒนาระบบให้บริการ MyPromptQR (B scan C) หรือ Customer Presented QR Code ทำงานบน ISO 20022 โดยใช้ MQ
- ▶ ปี 2562 พัฒนาระบบ API รองรับบริการ Cross Border C scan B QR Payment
- ▶ ปี 2563 ออกแบบและพัฒนา Common fields เพื่อรองรับบริการ Bulk, PromptPay และ BAHTNET
- ▶ ปี 2564 พัฒนาระบบ Bulk Payment และเชื่อมโยงการโอนเงินกับ PAYNOW บน ISO 20022
- ▶ ปี 2565 วางแผนพัฒนาระบบบน ISO 20022 โดยใช้ API

ตามแผนงาน Roadmap ของธนาคารแห่งประเทศไทยที่มีการผลักดันระบบการชำระเงินให้อยู่ในรูปแบบ Message Standard ISO 20022 นั้น ปัจจุบันระบบงาน PromptPay สามารถรองรับ Message ISO 20022 ดังกล่าวด้วยการเชื่อมต่อผ่าน IBM MQ Protocol แบบ B scan C แต่ด้วยธนาคารมีข้อจำกัดในเรื่องการใช้งาน IBM MQ และ Long-term Roadmap จึงต้องการให้ NITMX หา Solution ที่เป็น API เพื่อตอบโจทย์ในการทำ Migration ซึ่งได้นำเสนอแนวทางให้กับธนาคารสมาชิก จะเป็นการเพิ่มการเชื่อมต่อคล้ายกับ Adapter ซึ่งจะมีค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ เนื่องจากมีการลงทุนเพิ่มขึ้นอยู่ระหว่างจัดทำ Commercial model

ความสำคัญและแนวโน้มการใช้มาตรฐานข้อความ ISO 20022 สำหรับการชำระเงินในต่างประเทศ

- ความสำคัญของมาตรฐาน ISO 20022 เป็น common global message standard สำหรับสถาบันการเงิน ภาคธุรกิจ ช่วยในการสื่อสารระหว่างรูปแบบข้อมูลที่ต่างกันให้สามารถใช้ร่วมกันได้ และด้วยคุณสมบัติที่สำคัญ ได้แก่ การเป็น open standard ได้รับการยอมรับในวงกว้าง การปรับใช้กับระบบคอมพิวเตอร์ได้หลากหลายทั้งแบบ file หรือ API และการรองรับรูปแบบข้อมูลที่มีโครงสร้าง (data structure) ที่มีปริมาณมาก จึงเป็นมาตรฐานสำคัญที่ช่วยผลักดันให้เกิด straight-through processing (STP) เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในกระบวนการดำเนินงานระหว่างลูกค้าและธนาคาร
- การปรับใช้มาตรฐาน ISO 20022 กับการชำระเงิน ปัจจุบันมาตรฐาน ISO 20022 ถูกใช้งานระหว่างสถาบันการเงิน (bank-to-bank) อย่างแพร่หลาย เพราะมาตรการบังคับสมาชิกบน SWIFT Network ต้องปรับ message format จาก MT เป็น MX รวมถึงระบบบาทเนตของธนาคารแห่งประเทศไทย สำหรับการใช้งานได้มีการประยุกต์ใช้งานกับภาคธุรกิจ เช่น บริษัทธุรกิจส่งออกสัญชาติอังกฤษปรับใช้มาตรฐาน ISO 20022 เพื่อใช้ส่ง 1 รายการชำระเงินต่อไป

รายงานผลการดำเนินงาน 2566

สำนักงานระบบการชำระเงิน

Payment System Office (PSO)

แจ้งหนี้หลายใบ ซื้อสินค้าจากคู่ค้าในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือการชำระเงินของประเทศในกลุ่ม EU ที่สามารถเชื่อมโยงกันได้ เนื่องจากระบบชำระเงินภายในประเทศใช้มาตรฐานข้อมูลเดียวกัน

- การส่งเสริมการใช้งานมาตรฐาน ISO 20022 ทาง SWIFT มีแผนการส่งเสริมการใช้งาน ISO 20022 ซึ่งเป็น 2 ช่วง คือ เดือนมีนาคม 2566 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2568 โดยเน้นปรับใช้ภายในกลุ่มธนาคาร และตั้งแต่ปี 2568 เป็นต้นไป ก็จะเริ่มบังคับให้ธนาคารเริ่มปรับใช้ ISO 20022 เพื่อเชื่อมโยงกับระบบ ERP ของภาคธุรกิจได้ เช่นเดียวกับ กลุ่ม EU มีแนวทางในการขยายการใช้งาน real-time payment ด้วยการประกาศ standardization framework สำหรับ Request-to-Pay (RTP) ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบกลางที่สำคัญสำหรับ EIPP (Electronic Invoice Presentment and Payment)
- หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐาน ISO 20022 ปัจจุบัน EU มีกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐาน ISO 20022 ทั้งหมด 2 กลุ่ม ได้แก่ หน่วยงานที่ช่วยกำหนดมาตรฐาน และหน่วยงานที่ช่วยส่งเสริมการใช้งานมาตรฐาน หากเปรียบเทียบกับบริบทของประเทศไทย หน่วยงานที่ช่วยกำหนดมาตรฐาน คือ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ. หรือ ETDA) ดังนั้น หากจะจัดตั้งหน่วยงานที่ช่วยส่งเสริมการใช้งานมาตรฐาน อาจมีการพิจารณาจัดตั้ง National Payment Standard Technical Working Group ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากหลายภาคส่วน เช่น ภาคธนาคาร ภาคธุรกิจ และภาครัฐ โดยจะมีรูปแบบคล้ายกับ European Payment Council
- ความท้าทายในการส่งเสริมการใช้งานมาตรฐาน ISO 20022 อาจแบ่งได้เป็น (1) เป็นมาตรฐานที่ถูกประกาศใช้แล้วจำเป็นต้องได้รับการดูแลตามการเปลี่ยนแปลงของสากล (2) ไม่มีการสร้างแรงจูงใจ (incentive) ที่ดีเพียงพอ หรือไม่มีการบังคับใช้โดยเฉพาะกับภาคธุรกิจ (3) สามารถใช้ได้จริงกับตลาดในปัจจุบัน (market practice) ซึ่งการมี committee หรือ working group จะช่วยในการขับเคลื่อนการใช้งานมาตรฐานต่อไป

รายงานผลการดำเนินงาน 2566

สำนักงานระบบการชำระเงิน

Payment System Office (PSO)

ทั้งนี้ สืบเนื่องจากการประชุมคณะทำงานขับเคลื่อน ISO 20022 Smart Financial Infrastructure for Business และการประชุมของทางชมรมเทคโนโลยีสารสนเทศ (BITC/CIO) เมื่อช่วงเดือนตุลาคม 2564 ได้มีความเห็นร่วมกันในการพัฒนามาตรฐาน ISO 20022 Migration โดยแบ่งการพัฒนาออกเป็น 3 ระยะ

ระยะที่ 1

- 1) การปรับปรุงระบบโอนเงินรายย่อยครั้งละหลายรายการ (Bulk Payment) ให้มีการนำส่งข้อมูล Invoice, Tax information และนำ Common Field มาร่วมพัฒนา
- 2) ปรับปรุง Single Credit Transfer (CT-B2X) หรือการพัฒนาบริการ Inward Remittance รูปแบบ Sponsoring Bank ให้มีข้อมูลครบถ้วนตามเกณฑ์ของหน่วยงานกำกับดูแล
- 3) ปรับปรุงระบบการชำระเงิน QR Payment (Customer scan Business : C scan B) เพื่อลดปัญหา forced post โดยพัฒนาใช้ reversal transaction

ระยะที่ 2

- ปรับปรุง Cross Bank Bill Payment สำหรับภาคธุรกิจ
- ปรับปรุง BillAlert ต่อยอดจาก CT-B2X

ระยะที่ 3

- ปรับปรุง CT-C2X เพื่อลดปัญหา forced post
- ปรับปรุง Cross Bank Bill Payment สำหรับ Consumer

[1.1] การปรับปรุงระบบโอนเงินรายย่อยครั้งละหลายรายการ (Bulk Payment)

การปรับปรุง Bulk Payment เพื่อสนับสนุนระบบ PromptBiz โดยได้เปิดให้บริการในเดือนกรกฎาคม 2566 เป็นไปตามแผนดำเนินงาน

[1.2] การปรับปรุง Single Credit Transfer (CT-B2X) หรือการพัฒนาบริการ Inward Remittance รูปแบบ Sponsoring Bank

การดำเนินงาน

Cross-border Inward Remittance รูปแบบ Sponsoring Bank พัฒนาเป็นบริการใหม่บนระบบ ISO 20022 เพื่อให้เป็นธุรกรรมการโอนเงินระหว่างผู้ส่งจากต้นทางต่างประเทศและผู้รับเงินในประเทศผ่าน Sponsor Bank ด้วย domestic PromptPay rail ให้มีการส่งข้อมูลครบถ้วน ถูกต้องตาม

รายงานผลการดำเนินงาน 2566

สำนักงานระบบการชำระเงิน

Payment System Office (PSO)

กฎเกณฑ์ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน การเปิดให้เป็นบริการใหม่ เพื่อให้ธนาคารผู้ให้บริการสามารถพัฒนาได้โดยไม่กระทบกับบริการปัจจุบัน เป็นการขยายธุรกิจส่วนเพิ่ม (incremental) เปิดโอกาสให้ผู้รับในประเทศได้ประโยชน์ สามารถรับเงินโอนจากต่างประเทศได้ไม่เกิน 700,000 บาทต่อรายการ ได้มีการหารือในคณะทำงานเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ ประโยชน์ที่จะได้รับ แผนงานในภาพรวม ปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านมา และการแก้ไขต่าง ๆ รวมถึงการจัดสร้างมาตรฐานข้อมูล Thai Inward Remittance Standard

แผนงานในภาพรวมมีธนาคารที่สนใจเข้าร่วมพัฒนาบริการใหม่ inward remittance รูปแบบ sponsoring bank รวม 11 ธนาคาร แบ่งรอบการขึ้นระบบ เป็น 2 รอบ คือรอบแรกเดิมจะเปิดให้บริการภายในเดือนมกราคม 2567 ต่อมาธนาคารกลุ่มแรกได้ปรับแผนขยับไปรวมกับกลุ่มที่สองจะเปิดให้บริการพร้อมกันภายในเดือนมิถุนายน 2567 ธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินรับทราบฯ หลังจากนั้นภายในเดือนสิงหาคม 2567 ภาคธนาคารจะดำเนินการปิดการให้บริการโอนเงินบนระบบ ISO 8583

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

- แนวทางปรับปรุงระบบ มีดังนี้
  - ปรับปรุงเพิ่มโครงสร้างข้อมูลที่เป็นไปตามกฎเกณฑ์ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำหรับรายการ โอนเงินแบบ Single Credit Transfer เป็นลำดับแรก และได้พิจารณาแล้วว่ายังไม่ต้องปรับปรุงบนบริการ Bulk Credit Transfer
  - ธนาคารผู้โอนหรือธนาคารที่เชื่อมโยงการโอนเงินระหว่างประเทศ (Sponsor Bank) ดำเนินการพัฒนาบริการใหม่ สามารถแจ้งให้ธนาคารของผู้รับโอนทราบได้ว่าเป็นรายการจากต่างประเทศ และปรับปรุงการรายงานธุรกรรมโอนเงินให้กับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินรับทราบ
  - ธนาคารผู้รับโอนดำเนินการพัฒนาบริการใหม่ ให้สามารถตรวจสอบข้อมูลผู้โอน [AML/CFT sanction screening] แบบ real-time ก่อนตัดสินใจนำเงินเข้าบัญชี และปรับปรุงการรายงานธุรกรรมโอนเงินให้กับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินรับทราบ
- หลังจากการร่วมกันพิจารณามาตรฐานข้อมูลที่ใช้รับส่งระหว่างธนาคารผู้ส่งและธนาคารผู้รับ และ Business requirements แล้วเสร็จปลายเดือนมกราคม 2566 NITMX ใช้เวลา clarify รายละเอียดของบริการใหม่เพิ่มเติมในส่วนด้านธุรกิจและ compliance และหารือภายใน solution ที่ตอบโจทย์ทั้งการเชื่อมต่อแบบใช้ API และ MQ เชื่อมกับระบบ IPS มีผลกระทบให้โครงการ

รายงานผลการดำเนินงาน 2566

สำนักงานระบบการชำระเงิน

Payment System Office (PSO)

ชะลอความคืบหน้าระยะหนึ่ง ทั้งนี้ NITMX ส่ง Technical Specification ให้ธนาคารสมาชิกเมื่อต้นเดือนพฤษภาคม 2566

ปัญหา อุปสรรค การแก้ไข

- ด้านกฎเกณฑ์ข้อบังคับของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ปัจจุบันอนุโลมให้มีการโอนเงินจากต่างประเทศให้กับผู้รับที่มีบัญชีในประเทศไทยมูลค่าต่ำกว่า 50,000 บาท ทั้งการส่งเงินแบบ Single Credit Transfer และคงใช้แนวปฏิบัติในการตรวจสอบข้อมูลผู้โอนผู้รับโอน ซึ่งทางธนาคารต้องส่งให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ภายใน 3 วันทำการ แต่พบว่ามีบางธุรกรรมที่ธนาคารผู้ส่งในไทย ไม่ได้ระบุวาระรายการนั้นเป็นรายการโอนเงินจากต่างประเทศ จึงเป็นการยากที่ธนาคารผู้รับเงินโอนจะสามารถทำการตรวจสอบ [AML/CFT sanction screening] ครบถ้วนตามกฎเกณฑ์ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือเพื่อร้องขอทราบข้อมูลผู้โอนเพิ่มเติมได้
- ประเด็นค้างเรื่องค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับบริการ
  - 1) Interchange fee ธนาคารผู้ให้บริการมีการเห็นชอบร่วมกันใน Tier Pricing 3 Tier ตามจำนวนเงินโอน อยู่ระหว่างการนำเสนอคณะกรรมการทำงานย่อยโครงสร้างค่าธรรมเนียม PSF
  - 2) Switching fee ทาง NITMX รับทราบในข้อเท็จจริงว่า Operator ดำเนินการบน Domestic PromptPay rail และสามารถเสนอขอคิดค่าบริการส่วนเพิ่มจาก Switching fee ของ PromptPay domestic ได้ หาก NITMX มีการทำ report ที่เกี่ยวข้องเพิ่ม ขณะนี้ NITMX อยู่ระหว่างจัดทำข้อมูล business model ให้มี liability ที่เหมาะสมกับ operator เพื่อนำเสนอธนาคารผู้ให้บริการและคณะกรรมการทำงานย่อยโครงสร้างค่าธรรมเนียม PSF

[1.3] ปรับปรุงระบบการชำระเงิน QR Payment (Customer scan Business: C scan B)

การดำเนินงาน

- จากการประชุม ISO 20022 Smart Financial Infrastructure for Business ครั้งที่ 1/2566
  - NITMX เสนอแนวทางเทคนิคแก่คณะกรรมการสมาชิก พัฒนาใช้งาน ISO 20022 ในขั้นตอน Account verification ของบริการ Thai QR Payment C scan B ที่เชื่อมต่อผ่าน IBM MQ เช่นเดียวกับ Thai QR Payment B scan C หรือ MyPromptQR

รายงานผลการดำเนินงาน 2566

สำนักงานระบบการชำระเงิน

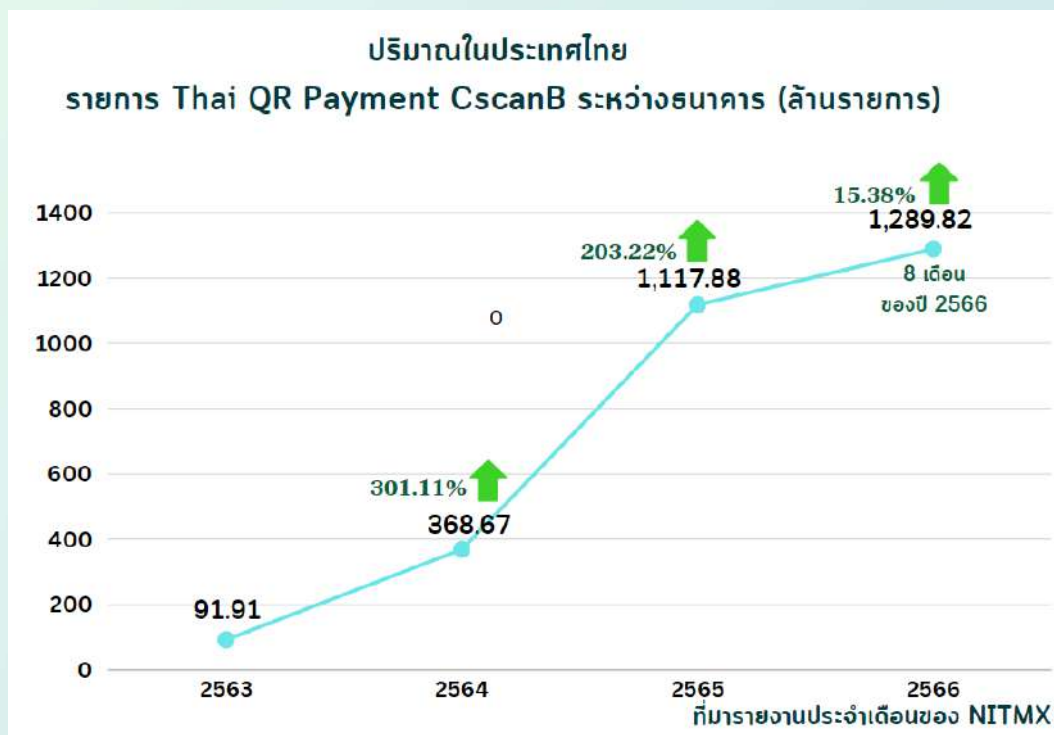
Payment System Office (PSO)

- คณะทำงานธนาคารสมาชิก เสนอควรเลือกใช้เทคโนโลยีที่เท่าทันปัจจุบัน และรองรับการต่อ ยอด data fields/interface ที่จะมีเพิ่มขึ้นในอนาคต เช่น การส่งเสริมการขาย หรือการให้บริการ Thai QR Payment และการเลือกใช้ IBM MQ ในระยะยาวจะมีข้อจำกัด ดังนั้น NITMX และ คณะทำงานธนาคารสมาชิก เลือกรูปแบบการเชื่อมต่อผ่าน API Gateway ซึ่งจะพัฒนาขึ้นมา ใหม่ เพื่อการรับส่งข้อมูลทั้งขั้นตอน Account verification และ Credit transfer แทน
- คณะทำงานธนาคารสมาชิก ขอบขยาระยะเวลาทบทวนและพิจารณา technical specification ออกไปอีก 2 เดือน ตามคำแนะนำจากชมรมเทคโนโลยีสารสนเทศ (BITC/CIO) และ ธนาคาร แห่งประเทศไทย

ข้อมูลสถิติ

ปริมาณในประเทศไทย รายการ Thai QR Payment C scan B ระหว่างธนาคาร

● Cross-Border Payment Connectivity

ความเป็นมา

ปี 2562 ประเทศไทยเป็นผู้ผลักดันริเริ่มโครงการ ASEAN Payment Connectivity เพื่อการเชื่อมโยงการชำระเงินภายในภูมิภาคให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและตอบ โจทย์การเข้าถึงบริการทางการเงินของประชาชนในภูมิภาคอาเซียน ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ประเทศไทยได้ขยายบริการชำระเงิน QR

รายงานผลการดำเนินงาน 2566

สำนักงานระบบการชำระเงิน

Payment System Office (PSO)

Payment ไปยังประเทศต่าง ๆ มากที่สุดในอาเซียน โดยปัจจุบันเชื่อมโยงครอบคลุมแล้วทั้งหมด 6 ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา มาเลเซีย เวียดนาม สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และญี่ปุ่น

การดำเนินงาน

การดำเนินการ ปี 2566 แผนงานเชื่อมโยงระบบการชำระเงินและโอนเงินระหว่างประเทศ มีดังนี้

• การชำระเงิน QR Payment

- **ฮ่องกง** เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2566 ธนาคารกลางฮ่องกงและธนาคารแห่งประเทศไทย ได้เปิดตัวบริการชำระเงินข้ามพรมแดนผ่าน QR ระหว่างฮ่องกงและไทย เพื่อช่วยให้ผู้เดินทางระหว่างฮ่องกงและไทยได้รับบริการชำระเงินที่รวดเร็ว ปลอดภัย และเข้าถึงได้ง่าย
- **อินเดีย** จัดทำระบบ C scan B Inbound ร่วมกับ NPCI อยู่ระหว่างหารือรายละเอียดของสัญญาการใช้บริการ และ pricing โดยร่วมตกลงขยับแผนจากปลายปี 2566 วางแผนการทดสอบ PVT ในเดือนกุมภาพันธ์ 2567 (tentative) คาดว่าจะเปิดให้บริการได้ภายใน Q1/2567
- **ลาว** kick-off meeting ในเดือนเมษายน 2566 จัดทำระบบ C scan B Inbound & Outbound ร่วมกับ LAPNET วางแผนทดสอบ PVT ในเดือนมิถุนายน 2567 โดยคาดว่าจะเปิดให้บริการได้ภายใน Q2/2567
- **มาเลเซีย** จัดทำระบบ C scan B Inbound & Outbound ร่วมกับ PAYNET และ BAAC วางแผน ทดสอบ PVT ในเดือนมิถุนายน 2567 โดยคาดว่าจะเปิดให้บริการได้ภายใน Q2/2567
- **จีน** วางแผนขึ้นระบบ Outbound และแผนการทดสอบ PVT ในเดือนกันยายน 2567 ทั้งนี้ จะดำเนินการตามแผนได้ หากธนาคารสมาชิกสามารถสรุป commercial deal ได้ภายในเดือนธันวาคม 2566 คาดว่าจะเปิดให้บริการภายใน Q3/2567
- **เกาหลี** จะเชื่อมต่อกับ 2 network รูปแบบการดำเนินการเป็นลักษณะ commercial-driven คาดว่าจะเปิดให้บริการภายใน Q4/2567

● การโอนเงินระหว่างประเทศ

สิงคโปร์

หลังเปิดให้บริการ มีธนาคารไทยสนใจเข้าร่วมเพิ่ม 1 ธนาคารในปี 2565 และอีก 2 ธนาคารไทยแจ้งความสนใจเมื่อต้นปี 2566 ซึ่งอยู่ระหว่างพิจารณาการจัดสรร resource ร่วมกับ Switch operator ทั้ง NITMX และ BCS คาดว่าจะเปิดให้บริการภายใน Q4/2567

มาเลเซีย

สำหรับการเชื่อมโยงระบบ PromptPay-DuitNow อยู่ระหว่างหาข้อสรุปด้าน commercial และ กฎหมายคาดว่าจะเปิดให้บริการภายใน Q4/2567 [ยังมีความเสี่ยงการขึ้นระบบ เพราะไม่มีความคืบหน้าเรื่อง commercial issue]

ปัญหาและอุปสรรค

มาเลเซีย

ปัญหาการรายงาน Settlement เกิดขึ้นซ้ำ ใช้เวลาแก้ไขนาน และเมื่อเกิด dispute ต้องมีการคืนเงิน PayNet ไม่สามารถทำได้ตาม SLA มักไม่ดูในเหตุผล แต่ตอบมาว่าไม่คืนเงิน

ลาว

การเจรจา ด้าน commercial ไม่สำเร็จ ต้องหยุดแผนการทดสอบระหว่างกัน NetStars ไม่สามารถสแกน barcode ของ KTB

เวียดนาม

ลูกค้าชาวไทยไปสแกน QR code ของเวียดนามไม่ได้ เนื่องจากร้านค้าที่รองรับชำระเงินด้วย QR ที่เข้าร่วมกับ napas switch ยังไม่มีหรือมีไม่มากพอ

สิงคโปร์

ปัญหาจาก timeout ลูกค้าสิงคโปร์มาสแกนร้านค้าไทย ตัดเงินจากลูกค้า แต่ร้านไม่ได้รับแจ้งเตือนเงินเข้า

อินโดนีเซีย

- ปัญหาการเรียกเก็บ service fee ระหว่าง Indonesia switch กับ settlement bank เนื่องจากสัญญาที่ลงนามไม่ตรงกับประกาศของ BI
- มีประเด็น compliance ต้องการให้มีการส่งค่า MCC ถูกต้องตามประเภทร้านค้าที่ลงทะเบียน

ฮ่องกง

มีประเด็น compliance ต้องการให้มีการส่งค่า MCC ถูกต้องตามประเภทร้านค้าที่ลงทะเบียน

รายงานผลการดำเนินงาน 2566

สำนักงานระบบการชำระเงิน

Payment System Office (PSO)

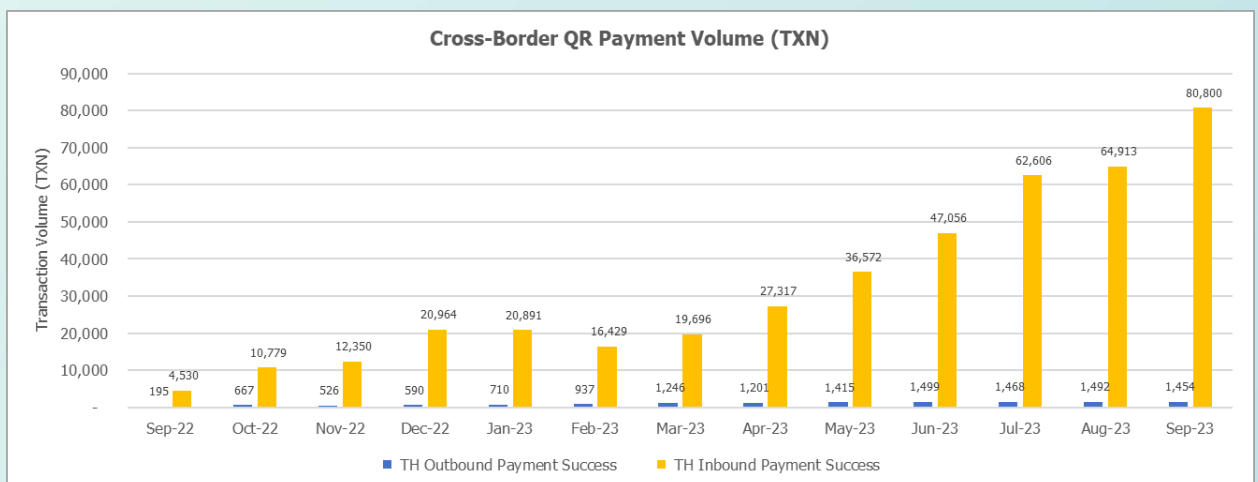

ประเด็น Cross-border QR Payment เนื่องจากหลักการที่ร้านค้าไทยใช้ปฏิบัติ ซึ่งมีกระบวนการที่ร้านค้าไทยให้สินค้ากับลูกค้าชาวต่างชาติ โดยเชื่อ Slip ที่ลูกค้าแสดง ชัดกับหลักปฏิบัติที่ใช้กับรายการต่างประเทศ

ข้อมูลสถิติ

ข้อมูลสถิติการใช้ QR payment ที่ได้มีการเชื่อมโยงไปแล้ว 6 ประเทศ คือ ญี่ปุ่น กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ ปริมาณธุรกรรมเดบิตแบบก้าวกระโดดช่วง ปี 2564-2566 รวม 444,086 รายการ ประเทศที่มีปริมาณธุรกรรมรวมสูงสุดคือ อินโดนีเซีย 195,511 รายการ ส่วนประเทศที่มีปริมาณธุรกรรมในเดือนสูงสุดคือ มาเลเซีย 46,864 รายการ จากทั้งหมด 82,254 รายการ (อ้างอิงข้อมูลตัวเลขของเดือนกันยายน 2566) โดยขา inbound อินโดนีเซียมีการใช้มากที่สุด ทั้งเชิงปริมาณและมูลค่า ส่วนขา outbound เป็นประเทศญี่ปุ่นมีการใช้มากที่สุดในเชิงมูลค่า หากดูสถิตินักท่องเที่ยวมาเลเซียจะเป็นอันดับหนึ่งจึงเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพ ที่จะขึ้นมาเทียบเท่ากับอินโดนีเซีย มีข้อสังเกตว่าการเดบิตเป็นไปอย่างต่อเนื่องและจะมีการเดบิตแบบก้าวกระโดด เมื่อมีธนาคารเข้าร่วมในการเชื่อมต่อทั้งทางฝั่งไทยและต่างประเทศ จึงเป็นจุดที่ต้องการผลักดันแต่ละธนาคารให้เข้าร่วมโครงการเพื่อร่วมกันเพิ่ม volume ซึ่งได้ประโยชน์กับทั้งประชาชนและผู้ประกอบการไทย

รวมทั้งมีการเชื่อมบริการ โอนเงินแบบ fast payment กับสิงคโปร์ หรือบริการ PromptPay-PAYNOW ซึ่งมีผลตอบรับที่ดี เพราะสะดวก รวดเร็ว ค่าธรรมเนียมถูก โดยจากสถิติการใช้งาน PromptPay-PAYNOW ตั้งแต่เปิดบริการเมื่อปลายเดือนเมษายน 2564 จนถึงปัจจุบัน มีปริมาณรายการโดยรวมกว่า 1.2 ล้านรายการ มูลค่ากว่า 8.2 พันล้านบาท

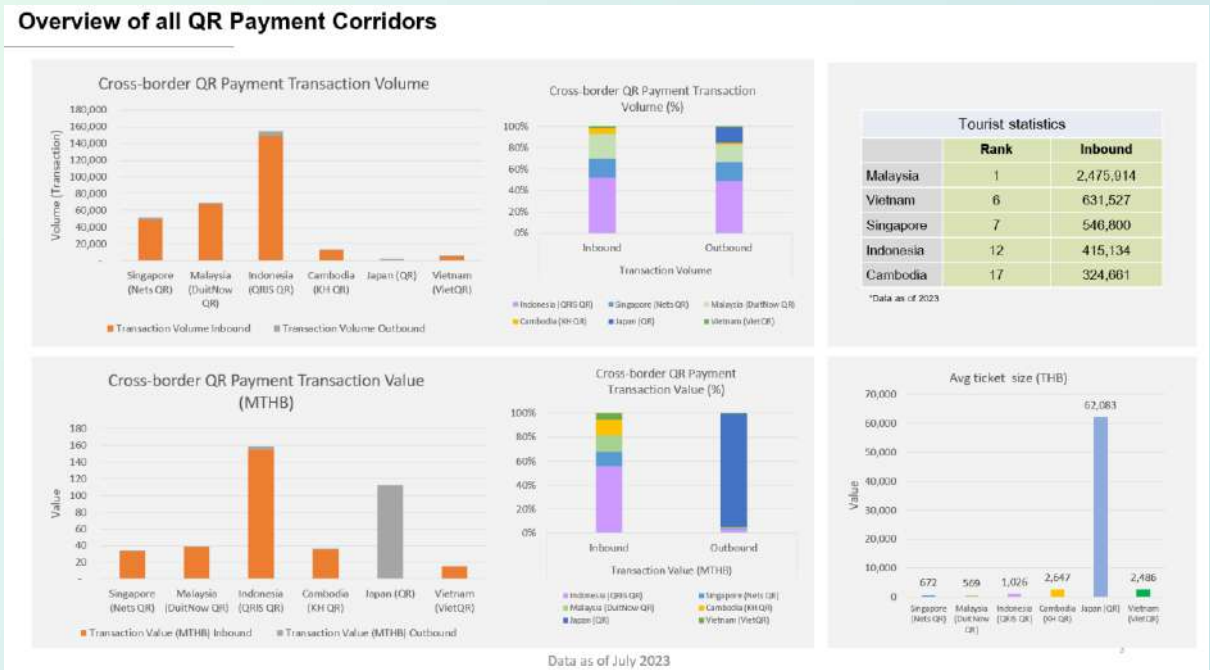
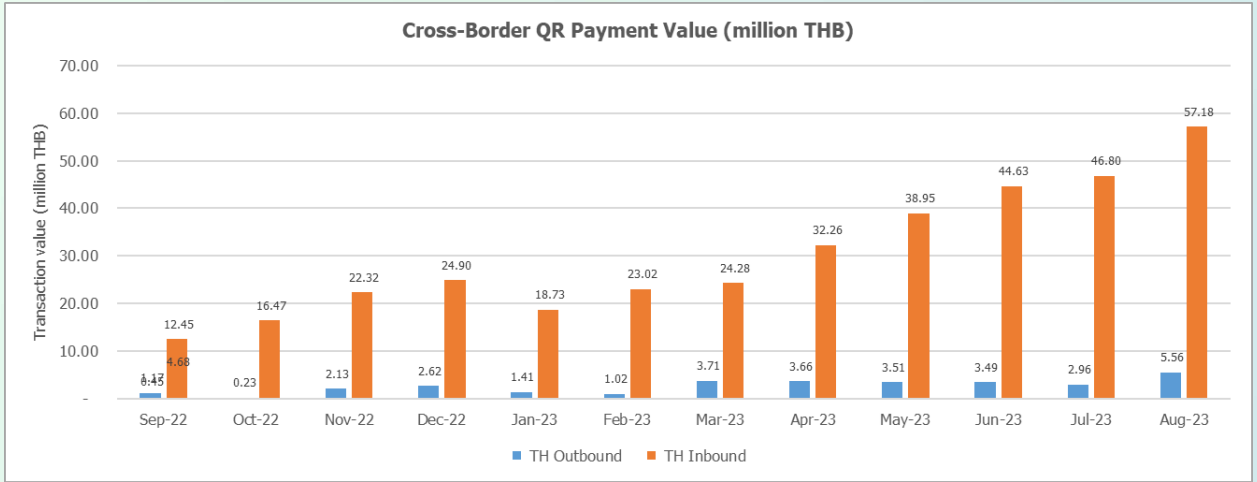

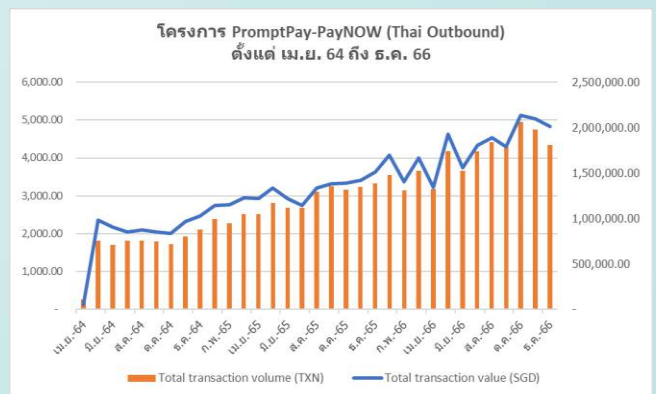
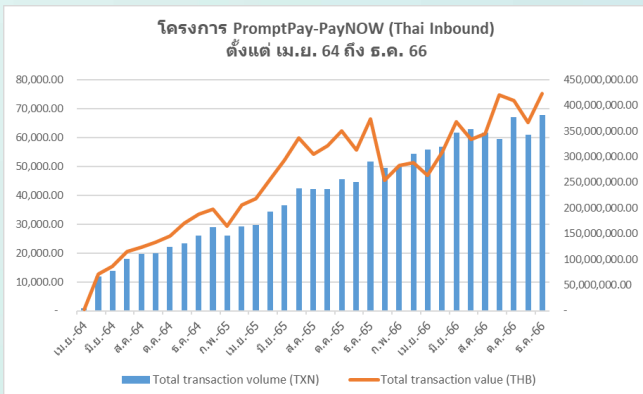
รายงานผลการดำเนินงาน 2566

สำนักงานระบบการชำระเงิน

Payment System Office (PSO)

ข้อมูลสถิติ switch-to-switch model (PromptPay-PAYNOW)

2. Implement Smart Financial & Payment Infrastructure for Business [PromptBiz]

ความเป็นมา

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินสำหรับภาคธุรกิจ (ISO 20022 Smart Financial Infrastructure for Business) ภายใต้อุตสาหกรรมระบบการชำระเงิน ฉบับที่ 4 ซึ่งเป็นการต่อยอดจากการใช้มาตรฐานสากล ISO 20022 ในการสนับสนุนการดำเนินงานของภาคธุรกิจ ภาคการเงิน และภาครัฐ ให้เกิดประสิทธิภาพอย่างครบวงจรและศักยภาพในการแข่งขัน โดยธนาคารแห่งประเทศไทย ร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ รวมถึงสำนักงานระบบการชำระเงิน และธนาคารสมาชิกสมาคมธนาคารไทยเพื่อร่วมกันออกแบบแนวคิดการพัฒนา โดยได้มีการร่วมทำ workshop กับภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้อง (focus group) เพื่อสร้างความเข้าใจในกระบวนการทางธุรกิจและความต้องการใช้บริการชำระเงิน โดยพบว่าธุรกิจมีอุปสรรคเรื่องการใช้เอกสารกระดาษ ทำให้มีขั้นตอนการทำงานเพิ่มขึ้น และมีค่าใช้จ่ายแฝง นอกจากนี้ข้อมูลการชำระเงินยังไม่สามารถอ้างอิงกับข้อมูลทางธุรกิจที่จำเป็นได้ จึงเป็นอุปสรรคในขั้นตอนการตรวจสอบและ reconcile การรับเงินกับข้อมูลการค้า อีกทั้งผู้ประกอบการที่ใช้บริการหลายธนาคารยังมีภาระในการพัฒนารูปแบบรองรับการทำรายการที่ต่างกันของแต่ละธนาคาร ซึ่งเป็นต้นทุนแก่ภาคธุรกิจ อีกทั้งบริการชำระเงินยังไม่ตอบโจทย์ภาคธุรกิจที่ต้องการโอนเงินมูลค่าสูง สำหรับภาคธนาคารยังมีข้อจำกัดในการตรวจสอบเอกสารแบบดิจิทัล เพื่อการอนุมัติปล่อยสินเชื่อแก่ภาคธุรกิจ ทำให้มีต้นทุนและใช้เวลาในการประเมินความเสี่ยงของผู้กู้ ในการพัฒนาจึงมุ่งเน้นให้ข้อมูลดิจิทัลทั้งการซื้อขาย การชำระเงิน การเชื่อมต่อภาครัฐสามารถเชื่อมโยงกันได้ และต่อยอดนวัตกรรมได้หลากหลาย เพื่อประโยชน์สูงสุดในการใช้งานของผู้ประกอบธุรกิจ

การดำเนินงาน

ตาม roadmap การพัฒนาโครงการ PromptBiz แบ่งการพัฒนา ดังนี้

- 1) การพัฒนา phase 1: ช่วงที่ 1 มีธนาคารนำร่องร่วมให้บริการ 6 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารทหารไทยธนชาติ และธนาคารไทยพาณิชย์ที่มีแผนเปิดให้บริการในระยะที่ 1 ช่วงที่ 2 โดยการพัฒนาใน phase นี้ครอบคลุม (1) บริการรับและส่งไปรษณีย์และ (2) บริการชำระเงินพร้อมใบเสร็จรับเงิน รองรับผู้ใช้งานประเภทนิติบุคคลและชำระเงินผ่านระบบ bulk payment
- 2) การพัฒนา phase 1: สำหรับกรมสรรพากร พัฒนาเพื่อเชื่อมโยงระบบ PromptBiz กับระบบของกรมสรรพากร เพื่อนำส่งข้อมูลไปยังกรมสรรพากรตามความประสงค์ของผู้ประกอบธุรกิจเท่านั้น

เพื่อรับสิทธิประโยชน์ทางภาษี นอกจากนี้ จะพัฒนาเพิ่มเติมจาก backlog ของ phase 1 ช่วงที่ 1 และการเพิ่มการเชื่อมต่อรับข้อมูลในรูปแบบ API

- 3) การพัฒนา phase 1 ช่วงที่ 2: มีธนาคารเข้าร่วมให้บริการเพิ่มเติม 5 แห่ง ได้แก่ ธนาคารยูโอบี ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารซีทีแบงก์ ธนาคารบีเอ็นพีพารีบาร์ (ประเทศไทย) และธนาคารเกียรตินาคินภัทร นอกจากนี้ จะพัฒนาการเชื่อมโยงกับบริการ Digital Supply Chain Finance (track 2) และการเชื่อมต่อตรงกับ corporate D-Business platform และ Tax Service Provider (TSP) โดยมีกำหนดแล้วเสร็จประมาณไตรมาส 2 ปี 2567
- 4) การพัฒนา phase 2: มีแผนพัฒนาการเชื่อมต่อตรงกับ commercial D-Business platform และขยายการให้บริการการชำระเงินธุรกิจในระบบชำระเงินอื่น เช่น ระบบ BAHTNET และระบบ PromptPay รวมถึงพัฒนาบริการระบบ PromptBiz ให้รองรับกลุ่มผู้ประกอบการประเภทบุคคลธรรมดา ควบคู่ไปกับการเปิดรับสมัครผู้ให้บริการอย่างต่อเนื่อง โดยมีกำหนดแล้วเสร็จประมาณ ไตรมาส 1 ปี 2568

ความคืบหน้าการพัฒนาระบบ PromptBiz: track 1 (phase 1 ช่วงที่ 1) มีดังนี้

- 1) ด้านธุรกิจและแนวทางปฏิบัติ (business and operation track)
  - เอกสารความต้องการทางธุรกิจ (Business Requirement Document: BRD): NITMX ได้ปรับปรุงเอกสาร BRD v 1.2 ให้สอดคล้องกับเอกสาร Technical Specification v 1.4.1 โดยนำส่งไปเมื่อ 31 มกราคม 2566
  - ค่าธรรมเนียม NITMX อยู่ระหว่างพิจารณาจากความเห็นที่ได้รับของธนาคารนำร่อง โดยจะสรุปโครงสร้างค่าธรรมเนียมร่วมกันต่อไป
  - แนวทางปฏิบัติ (operation) ทาง NITMX รายงานความคืบหน้าการจัดทำเอกสารหลักปฏิบัติ และแผนฉุกเฉิน v 1.0 baseline ซึ่งได้นำส่งให้แก่ธนาคารนำร่องแล้วเมื่อ 26 มกราคม 2566 และจะใช้เป็นหลักปฏิบัติร่วมกันต่อไป โดยหัวหน้าคณะทำงานฯ เน้นย้ำขอให้ธนาคารนำร่องรับทราบและถือปฏิบัติตาม
- 2) ด้านกฎหมาย (legal track)
  - สัญญาการให้บริการระหว่าง NITMX และธนาคารนำร่อง NITMX จัดทำร่างสัญญาหลัก (master agreement) ขึ้นใหม่ ตามมติของคณะทำงานย่อยด้านกฎหมาย เพื่อให้ครอบคลุมบริการภายใต้ระบบ PromptBiz และร่างสัญญาการให้บริการย่อยในแต่ละบริการทั้ง track1 และ track2 เพื่อให้รองรับการขยายบริการในอนาคต โดยคณะทำงานย่อยฯ อยู่ระหว่าง

พิจารณาเนื้อหาในร่างเอกสารดังกล่าว รวมทั้งแนวทางและรูปแบบการดำเนินงานส่วนที่เกี่ยวข้องของสัญญาการใช้บริการ track2 ที่มีบริการให้บริการอยู่ในปัจจุบัน

- การกำหนดบทบาทหน้าที่ตาม PDPA จะดำเนินการหารือร่วมกับผู้ทำหน้าที่ Data Protection Officer (DPO) ของ NITMX และธนาคารนำร่องควบคู่กัน เพื่อเร่งให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ภายใต้การบริการระบบ PromptBiz ในการประกอบการจัดทำสัญญา รวมถึงรูปแบบการลงนามและการกำหนดบทบาทหน้าที่ในบันทึกข้อตกลง (MOU) การส่งข้อมูลจากระบบ PromptBiz ไปยังกรมสรรพากร
- 3) ด้านเทคนิค (technical track)
- NITMX และคณะทำงานย่อยฯ ด้านเทคนิค ได้ร่วมพัฒนาและทดสอบระบบ ส่วนการชำระเงิน Bulk Payment ปรับปรุงเสร็จและเปิดให้บริการรองรับ PromptBiz Track1 ในวันที่ 14 กรกฎาคม 2566 ขณะที่บริการรับและส่งใบแจ้งหนี้ บริการชำระเงินพร้อมใบเสร็จรับเงินเปิดให้บริการวันที่ 29 สิงหาคม 2566
- 4) ด้านส่งเสริมการใช้งาน และการประชาสัมพันธ์ (adoption track)
- ความร่วมมือสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) และสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (depa) สนับสนุนเงินทุนผ่าน โครงการ Business Development Service (BDS) ของ สสว. และโครงการ mini transformation voucher ของ depa ให้แก่ SMEs ที่พัฒนาระบบเพื่อใช้งาน PromptBiz โดย ธนาคารแห่งประเทศไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะรวบรวมรายชื่อผู้ให้บริการซอฟต์แวร์ เพื่อให้ สสว. ขึ้นทะเบียนรายชื่อ และนำเสนอ SMEs เลือกลงใช้บริการ รวมทั้งความร่วมมือการสื่อสารข้อมูล ระบบ PromptBiz และการสนับสนุน SMEs ต่อไป
  - ความร่วมมือกรมสรรพากร สนับสนุนสิทธิประโยชน์การตรวจสอบและคืนภาษีเร็วขึ้น สำหรับผู้ประกอบการที่นำส่งภาษีอิเล็กทรอนิกส์ และใช้งานระบบ PromptBiz ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขอื่น ๆ ที่กรมสรรพากรกำหนด โดยกรมสรรพากรและ ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้จัดตั้งคณะทำงานร่วมกันเพื่อสื่อสารและผลักดันการใช้งานระบบ PromptBiz ควบคู่กับการใช้งาน e-Tax invoice ในธุรกิจกลุ่ม LTO แบบเป็นราย ๆ และผลักดันการใช้งานเป็นวงกว้าง ผ่านหน่วยงานสรรพากรพื้นที่ทั่วประเทศ โดยได้มีแถลงนโยบายทิศทางการขับเคลื่อน Digital Tax Ecosystem ของประเทศไทย และกำหนดเป้าหมายในการเปลี่ยนผ่านการทำธุรกรรมด้านภาษีอากรแบบดิจิทัลอย่างสมบูรณ์แบบภายในปี 2571 ขณะนี้ กรมสรรพากรอยู่ระหว่างพิจารณาเงื่อนไขการรับสิทธิประโยชน์การคืนภาษีที่เร็วขึ้น

- ความร่วมมือกรมบัญชีกลาง หรือในระดับนโยบายระหว่าง ธนาคารแห่งประเทศไทย และ กรมบัญชีกลาง เรื่องการเชื่อมระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐกับระบบ PromptBiz และอยู่ในแผนดำเนินงานของธนาคารนำร่อง
- ความร่วมมือตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.) ธนาคารแห่งประเทศไทย นำเสนอระบบ PromptBiz แก่ผู้ประกอบการในกลุ่มบริษัทจดทะเบียนผ่านการประชุม CEO Club และ Business and Economic Update for CFO และมีความร่วมมือกับ ตลท. อย่างต่อเนื่อง ผ่านเครือข่ายบริษัทจดทะเบียนของ ตลท.
- ความร่วมมือผู้ให้บริการซอฟต์แวร์ ได้ประกาศมาตรฐาน PromptBiz message standard เผยแพร่บน TEDA schema ของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA) โดยจะสื่อสารข้อมูล message standard ดังกล่าว รวมทั้งการรับรองผู้ให้บริการซอฟต์แวร์ PromptBiz compatibility ให้แก่กลุ่มผู้ให้บริการซอฟต์แวร์ ผ่านเครือข่ายสมาคมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ไทย (ATSI) และผู้ให้บริการ ERP ต่างประเทศ ต่อไป ซึ่งมีกิจกรรมครั้งแรกเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2566 โดยคณะทำงานย่อยฯ อยู่ระหว่างจัดทำ PromptBiz software implementation guide เพิ่มเติม ควบคู่กับการดำเนินงานรับรองผู้ให้บริการซอฟต์แวร์บนระบบ PromptBiz บน Business Development Service (BDS) platform ของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (สสว.) ในเดือนตุลาคม 2566 ทั้งนี้ ผู้ประกอบการ SMEs สามารถเลือกใช้ บริการและรับเงินสนับสนุนจาก สสว. ภายใต้เงื่อนไขโครงการ
- ความร่วมมือสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ได้ประสานธนาคารนำร่องเข้าร่วมกิจกรรม เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2566 เพื่อสนับสนุนการใช้งานระบบ PromptBiz
- แผนภาพรวมการสื่อสารประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้ประกอบการภาคธุรกิจได้รู้จักบริการ PromptBiz และประโยชน์ที่จะได้รับ รวมถึงปิดข้อกังวลของการใช้งานในด้านต่าง ๆ ได้แบ่ง แนวทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์เป็น 2 ระยะ ดังนี้
  - ระยะเริ่มให้บริการ สื่อสารประชาสัมพันธ์โดยใช้ข้อความกลาง ทั้งรายละเอียด บริการ และคำถาม-คำตอบเกี่ยวกับ PromptBiz ผ่านช่องทาง social media ของ ธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อให้ธนาคารนำร่องใช้ข้อความกลางในการสื่อสาร โดย เน้นรายละเอียดเกี่ยวกับความพร้อมในการให้บริการระบบ PromptBiz เช่น ช่องทางการติดต่อธนาคารผู้ให้บริการ ประโยชน์ของระบบ PromptBiz ความร่วมมือ ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงสัญลักษณ์ (logo) สำหรับใช้ในการสื่อสารต่อไป นอกจากนี้ ได้มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ในงาน BOT Digital Finance Conference

(BDFC) ระหว่างวันที่ 14-15 กันยายน 2566 ผ่านการเสวนาเพื่อนำเสนอประสบการณ์ใช้งานจริงจากผู้ประกอบการธุรกิจร่วมกับธนาคารผู้ให้บริการ และผู้ให้บริการซอฟต์แวร์/ERP รวมถึงสื่อสารข้อมูลบริการ PromptBiz ผ่านบุชของธนาคาร อีกทั้งจะมีการจัด roadshow ในภูมิภาค ร่วมกับสำนักงานภาคของ ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารนำร่อง และผู้ให้บริการซอฟต์แวร์/ERP ด้วย

- ระยะเวลาสื่อสารกว้าง เมื่อการใช้งานระบบ PromptBiz เพิ่มขึ้น คณะทำงานฯ จะพิจารณารูปแบบงานแถลงข่าวอย่างเป็นทางการและจัดทำสื่อ เพื่อแสดง success case ของภาคธุรกิจที่ใช้งานจริง ทั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารนำร่อง จะร่วมมืออย่างใกล้ชิดในการกำหนดเนื้อหาและรูปแบบที่ใช้ในการสื่อสารทั้งหมดต่อไป

ปัญหา อุปสรรค

- รูปแบบการจัดทำสัญญาระหว่าง PromptBiz track1 และ track2 เนื่องจาก track2 ที่รองรับ Supply chain Finance ได้เปิดให้บริการก่อนเมื่อปีที่ผ่านมา เมื่อคณะทำงานฯ พิจารณาทบทวนร่วมกับ NITMX และธนาคารแห่งประเทศไทยโดยทุกฝ่ายเห็นความจำเป็นในการจัดทำในรูปแบบสัญญาการใช้บริการ (master agreement) เป็นภาพรวมและบันทึกข้อตกลงบริการย่อยๆ ในแต่ละบริการ ซึ่งได้มีการปรับบันทึกข้อตกลงบริการย่อยๆ ของ track 2 จึงทำให้ต้องมีการลงนามใหม่
- การจำกัดความรับผิดชอบและการชดใช้ค่าเสียหายต่อธนาคาร เสนอให้มีการกำหนดกรอบความเสี่ยงที่ชัดเจน และวิเคราะห์ถึง โอกาสและผลกระทบในแต่ละความเสี่ยง เพื่อคู่มือวิธีการในการ mitigate ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจริง อย่างไรก็ตาม กรณีที่เกิดความเสียหายจะต้องมีกระบวนการพิสูจน์ทราบ เนื่องจากลูกค้าเป็นผู้เรียกร้องการชดใช้ความเสียหายจากธนาคารและธนาคารจึงมีการเรียกร้องการชดใช้ความเสียหายจาก NITMX ต่อ

สำหรับบริการ PromptBiz ได้เปิดการให้บริการแล้วเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2566 โดยมีธนาคารนำร่องทั้งหมด 5 ธนาคาร คือ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา และธนาคารทหารไทยชนชาติ ทั้งนี้ ธนาคารไทยพาณิชย์มีแผนเปิดให้บริการในระยะที่ 1 ช่วงที่ 2 และจะมีอีก 5 ธนาคารที่จะเปิดบริการในระยะที่ 2

รายงานผลการดำเนินงาน 2566

สำนักงานระบบการชำระเงิน

Payment System Office (PSO)

3. Open API Standard

ขยายบริการ Online d-Statement ผ่านระบบ NDID โดยมีธนาคารเข้าร่วมเพิ่มอีก 5 ธนาคาร และสมาคมธนาคารไทยได้เข้าเป็นสมาชิก BIAN (Banking Industry Architecture Network) เพื่อช่วยให้ธนาคารสมาชิกสามารถเข้าไปศึกษาและนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์กับธนาคารสมาชิกเอง

4. Implement NDID for Juristic/Person

ความเป็นมา

สำนักงานระบบการชำระเงิน สมาคมธนาคารไทย ร่วมกับ ธนาคารสมาชิก และบริษัท เนชั่น แนนดิจิทัลไอดี จำกัด (NDID) ได้ร่วมกันผลักดันและพัฒนาบริการอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการสร้างระบบนิเวศที่เปิดกว้างให้ทั้งผู้ใช้บริการทางการเงินและผู้ให้บริการทางการเงินสามารถใช้เทคโนโลยี และข้อมูลที่มีให้เกิดประโยชน์

การดำเนินงาน

- 1) NDID Verifiable Credential โครงการเข้าถึงระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล เพื่อสนับสนุนข้อมูลสำหรับการให้บริการธุรกรรมภาษี ซึ่งครอบคลุมทั้งระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล (Digital ID Platform) และระบบการคัดแบบข้อมูลภาษีกับกรมสรรพากร โดยมีธนาคารเข้าร่วม ทั้งหมด 9 ธนาคาร ขณะนี้อยู่ใน BOT Sandbox ให้บริการในวงจำกัด ณ พฤศจิกายน 2566
- 2) TrustBiz Connext โครงสร้างพื้นฐานเพื่อการพิสูจน์และยืนยันตัวตนดิจิทัลของนิติบุคคล เป็นความร่วมมือของบริษัท NDID PCC และ BCI ภายใต้การดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยมี 8 ธนาคารเข้าร่วมโครงการ จะมี Use Case นำร่องคือ SME Loan และ eBank Confirmation โดยจะเริ่มให้บริการในวงจำกัดภายในไตรมาส 2 ปี 2567

ข้อมูลสถิติ

ภาพรวมการให้บริการ NDID ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2566 มีจำนวนสมาชิกประเภท Relying Party (RP) จำนวน 145 RP ประเภท Identity Provider (IDP) จำนวน 14 IDP และประเภท Authoritative Source (AS) จำนวน 15 AS โดยในเดือนธันวาคมมีรายการ Request อยู่ที่ 1.6 ล้านรายการ และมี use case ที่ให้บริการในปัจจุบัน ดังนี้

- 1) eKYC

รายงานผลการดำเนินงาน 2566

สำนักงานระบบการชำระเงิน

Payment System Office (PSO)

- ตลาดเงิน ตลาดทุน: การเปิดบัญชีออนไลน์ข้ามธนาคาร การเปิดบัญชีบริษัท หลักทรัพย์ การเปิดบัญชีบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน การเปิดบัญชีซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล การเปิดบัญชีซื้อขายทองคำล่วงหน้า และการลงทะเบียนใช้บริการ Investor Portal
  - สินเชื่อ: เปิดบัญชีใช้บริการ Peer to Peer Lending
  - ภาครัฐ: การยืนยันตัวตนเพื่อเข้าสู่บริการออนไลน์ของกรมสรรพากร (e Filing/My Tax Account) ลงทะเบียนนักศึกษาลงทะเบียน เพื่อใช้งานระบบลงนามเอกสาร
  - อื่น ๆ: การซื้อประกันออนไลน์ การจดทะเบียน Domain Name การเปิดบัญชี Wallet
- 2) eKYC+eConsent
- สินเชื่อ: การเปิดบัญชีสินเชื่อส่วนบุคคล บัตรเครดิต เช่าซื้อรถยนต์ เช่าซื้อจักรยานยนต์ และสินค้าอื่น ๆ
- 3) dContract
- สินเชื่อ: ลงนามสัญญาเงินกู้
- 4) NDID AS Connex
- บริการระบบเชื่อมต่อเพื่อการเข้าถึงและรับ-ส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (NDID AS Connex) ปัจจุบันมีผู้ให้บริการ AS ได้แก่ DOPA ในการตรวจสอบสถานะบัตรประชาชน สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพื่อใช้บริการ APS ตรวจสอบรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนด และกรมพัฒนาธุรกิจการค้า (DBD) บริการขอหนังสือรับรองบริษัท

5. Payment Industry Collaboration

Payment Industry Collaboration เป็นเวทีสำคัญที่เกิดจากความร่วมมือระหว่าง 4 สมาคม ที่เป็นผู้มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมด้าน Digital Payment ได้แก่ สมาคมธนาคารไทย สมาคมสถาบันการเงินของรัฐ สมาคมธนาคารนานาชาติ และสมาคมการค้าผู้ให้บริการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ไทย ในปี 2566 ได้รับความร่วมมือด้วยดีจากทุกสมาคม ได้มีการจัดประชุมร่วมกันแบ่งเป็น 2 การประชุม

- [1] การประชุม Secretariat Team meeting เป็นการประชุมระดับเลขานุการและคณะทำงาน เพื่อสื่อสารและติดตามความคืบหน้าโครงการ

รายงานผลการดำเนินงาน 2566

สำนักงานระบบการชำระเงิน

Payment System Office (PSO)

- [2] การประชุม Payment Industry Collaboration เป็นการประชุมระดับประชาชนทั้ง 4 สมาคม เพื่อช่วยให้มีการขับเคลื่อนร่วมกัน เพื่อให้เกิดการสื่อสารแผนงานที่ตรงกัน

6. การขับเคลื่อนโครงการ Central Bank Digital Currencies [CBDC]

Central Bank Digital Currencies [CBDC] เป็นโครงการที่ขับเคลื่อนโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ที่อยู่ระหว่างการศึกษา โดย CBDC แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ Retail CBDC และ Wholesale เมื่อปี 2565 ผู้บริหารธนาคารแห่งประเทศไทยได้นำความคืบหน้าโครงการ CBDC แจ้งให้สมาคมธนาคารไทย และธนาคารสมาชิกรับทราบความคืบหน้า ในปี 2566 สำนักงานระบบการชำระเงิน ให้การสนับสนุนการขับเคลื่อนโครงการ CBDC โดยได้เชิญธนาคารสมาชิกเข้าร่วมประชุมแผนการพัฒนา Wholesale CBDC เพื่อการโอนเงินระหว่างประเทศ [Project mBridge] ร่วมกับธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อให้ธนาคารสมาชิกที่สนใจเข้าร่วมใน Project mBridge ในปี 2566

7. งานด้านบัตรและเอทีเอ็ม

ความเป็นมา

ปัจจุบันเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทกับภาคธนาคาร ประกอบกับการส่งเสริมการทำธุรกรรม Online เพิ่มมากขึ้น ในขณะที่การทำธุรกรรมต่าง ๆ ที่ผู้เอทีเอ็มมีแนวโน้มลดน้อยลงทุกปีแต่ยังคงมีความจำเป็นที่ต้องใช้ผู้เอทีเอ็มในการถอนเงินสดเพื่อซื้อสินค้าในบางพื้นที่

การดำเนินงาน

จากข้อมูลทีกล่าวมาข้างต้นสำนักงานระบบการชำระเงินจึงได้ทำโครงการต่าง ๆ เพื่อให้ภาคประชาชนได้รับบริการที่ดียิ่งขึ้น รวมทั้งลดต้นทุนของภาคธนาคาร ดังนี้

1. การปรับเปลี่ยนมาตรฐานอายุบัตรเดบิต

เนื่องจากปัจจุบัน Chip ในตลาดขาดแคลนทำให้ Chip มีราคาสูงขึ้น ส่งผลให้ภาคธนาคารมีต้นทุนในการผลิตบัตร Chip Cards เพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย ด้วยเหตุนี้สำนักงานระบบการชำระเงินจึงได้ทำการศึกษาหาข้อมูลออกแบบสำรวจ และสรุปผลร่วมกับภาคธนาคาร จึงได้กำหนดอายุ Issuer Public Key (IPK) จาก 6 ปี เป็น 9 ปี และสามารถขยายอายุบัตรเดบิตจากเดิม 5 ปี เป็นสูงสุด 7 ปี ซึ่งทางธนาคารสามารถกำหนดอายุของบัตรได้ตามนโยบายของธนาคารนั้น ๆ ซึ่งการขยายอายุบัตรดังกล่าว จะสามารถลดต้นทุนของภาคธนาคารได้ถึง 100,000 บาท/BIN/Chip โดยสำนักงานระบบการชำระเงินได้กำหนดให้เริ่มใช้งานได้ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2566 ทั้งนี้ Issuer และ Acquire จะต้องดำเนินการ Update IPK Index05 ให้แล้วเสร็จก่อนวันเริ่มใช้งาน โดย

ทาง TBCC ได้ติดตามผลการ Update IPK index05 กับผู้ให้บริการ Acquirer (มีทั้งหมด 8 ธนาคาร) ซึ่งทุกธนาคารพร้อมให้บริการแล้วในปัจจุบัน และในส่วนของ Issuer ก็ได้มีการออกบัตรด้วย Index 05 ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2566 เป็นต้นมา

2. โครงการ Shared Common Infrastructure/White-Label Smart Machine (WSM)

เนื่องจากในปัจจุบันการทำธุรกรรมถอนเงินสดผ่านตู้เอทีเอ็มของธนาคารพาณิชย์มีปริมาณลดลงจากการเปลี่ยนพฤติกรรมของลูกค้าธนาคารที่นิยมชำระค่าบริการต่าง ๆ ด้วยการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์แทน แต่ปริมาณตู้เอทีเอ็มยังคงเท่าเดิม จึงทำให้ต้นทุนการบริหารจัดการตู้เอทีเอ็มของภาคธนาคารไม่ได้ลดลง เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและต้องการลดต้นทุนของภาคธนาคารในการบริหารจัดการตู้เอทีเอ็มที่มีอยู่ สมาคมธนาคารไทยจึงร่วมมือกับ 8 ธนาคารใหญ่ จัดตั้งคณะทำงาน Shared Common Infrastructure/White-Label Smart Machine (WSM) จุดประสงค์เพื่อพิจารณาหาแนวทางในการสร้าง Shared common infrastructure เพื่อบริหารจัดการระบบเอทีเอ็มให้มีประสิทธิภาพ และลดจำนวนตู้เอทีเอ็มเพื่อลดต้นทุน โดยไม่กระทบกับการใช้งานของภาคประชาชน โดยคณะทำงานร่วมกับธนาคารแห่งประเทศไทยวิเคราะห์ข้อมูลจุดติดตั้งตู้รวมถึงดำเนินการเปิดรับฟังความคิดเห็นจาก Vendor ที่สนใจจะเข้าร่วมโครงการ เพื่อเสนอแนวคิดในการบริหารจัดการ และได้ทำสรุปและนำเสนอต่อคณะกรรมการสมาคมธนาคารไทยในไตรมาสที่ 3 ปี 2566 ซึ่งคณะกรรมการได้เสนอแนวคิดในการบริหารจัดการตู้เอทีเอ็มในรูปแบบ Model Banking Agent น่าจะเกิดประโยชน์สูงสุด ขณะนี้คณะทำงานอยู่ระหว่างศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อพิจารณาข้อดีข้อเสียและผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น และจากการหารือกับคณะทำงานในเดือนธันวาคม 2566 ในเฟสแรกจะมี 7 ธนาคารที่จะเข้าร่วมโครงการ WSM ทั้งนี้คณะทำงานจะดำเนินการกำหนดกฎเกณฑ์ใน TOR เพื่อทำการคัดเลือก Vendor ใน Q1/2567

3. การแสดงตนในการฝากเงินสดผ่านตู้อัตโนมัติ (CDM) เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ต้องมีการแสดงตนในการทำธุรกรรมการฝากเงินจะต้องยืนยันตัวตนก่อนการทำธุรกรรมทุกครั้ง ซึ่งทางทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ชมรมธุรกิจบริการเอทีเอ็มภายใต้สมาคมธนาคารไทย และบริษัท ศูนย์ประมวลผล จำกัด (PCC) ได้ร่วมกันหารือและพิจารณาแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม สามารถปฏิบัติได้จริงและถูกต้องตามกฎเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ที่ได้ระบุไว้ จึงได้กำหนดแนวทางการฝากเงินสดผ่านตู้ CDM ต้องแสดงตนก่อนทำรายการ โดยสามารถทำได้ 2 วิธี ดังนี้

- 1) การใช้หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน และหมายเลขโทรศัพท์มือถือคู่กับรหัส OTP ฝากสามารถฝากเงินสูงสุดไม่เกิน 30,000 บาทต่อรายการ (รวมค่าธรรมเนียม)

- 2) การใช้บัตรเอทีเอ็ม บัตรเดบิต บัตรเครดิต และใส่ PIN สามารถฝากเงินได้สูงสุดไม่เกิน 100,000 บาทต่อรายการ (รวมค่าธรรมเนียม)

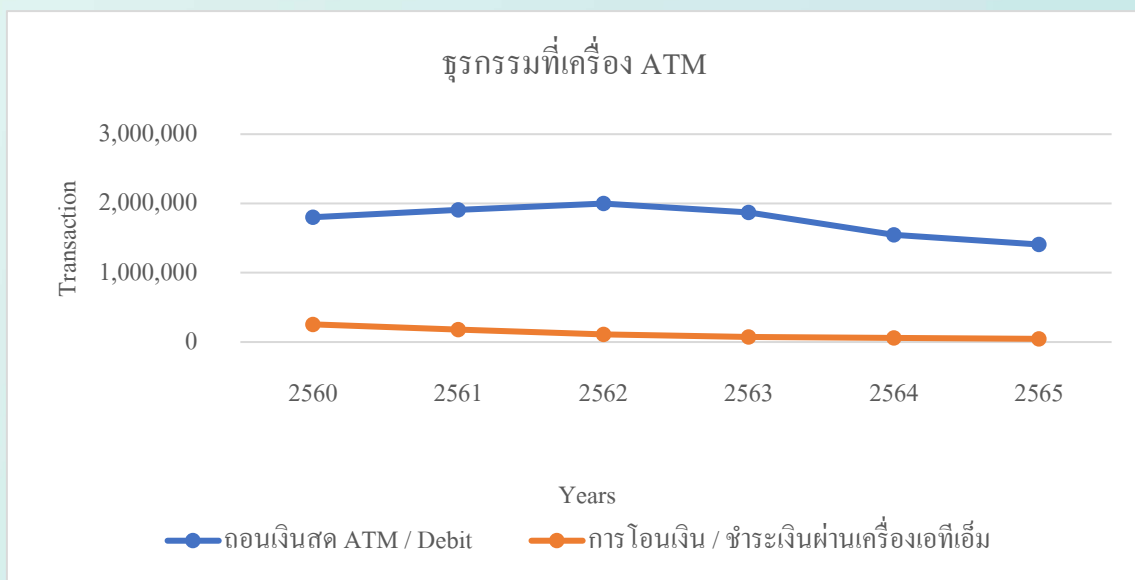
โดยเริ่มให้บริการใหม่ในการแสดงตนในการฝากเงิน ตั้งแต่วันที่ 11 พฤศจิกายน 2566

ข้อมูลสถิติ

จากข้อมูลสถิติการทำธุรกรรมการถอนเงินสด โอนเงินที่ตู้เอทีเอ็มจะเห็นได้ว่ามีปริมาณการทำธุรกรรมลดน้อยลงทุกปี แต่ปฏิเสธไม่ได้ว่าในบางพื้นที่ยังคงมีความจำเป็นต้องใช้ตู้เอทีเอ็มในการถอนเงินสดมาใช้ เช่น ตลาดสด ร้านสะดวกซื้อในต่างจังหวัด เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันมีการกระจุกตัวของตู้เอทีเอ็มทั่วประเทศทำให้ตู้เอทีเอ็มบางพื้นที่มีการใช้งานไม่เต็มประสิทธิภาพ ทางภาคธนาคารจึงมีแนวคิดในการลดจุดติดตั้งตู้เอทีเอ็มที่ซ้ำซ้อน เพื่อให้ใช้งานตู้เอทีเอ็มได้อย่างเต็มประสิทธิภาพเพื่อเป็นการลดต้นทุนและสอดคล้องกับการใช้ธุรกรรมที่ตู้เอทีเอ็มต่อไป

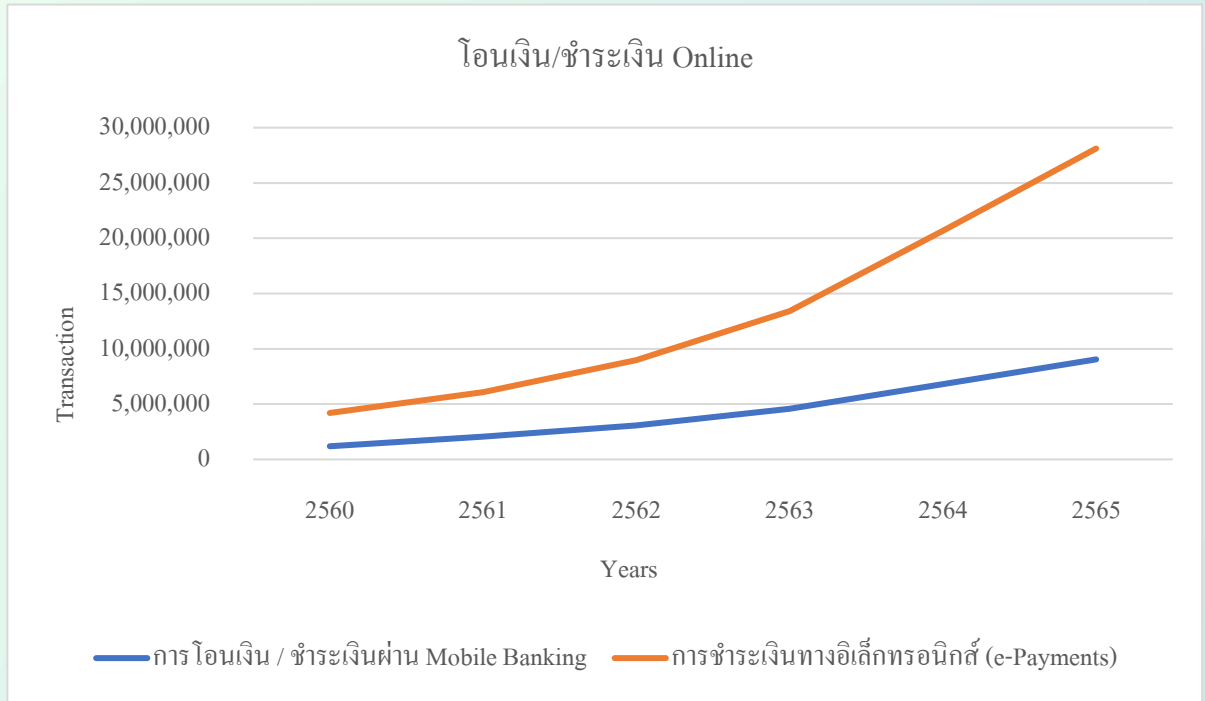
จากการทำธุรกรรมออนไลน์และการใช้เงินสดในปัจจุบัน ซึ่งปฏิเสธไม่ได้เลยว่าความต้องการการใช้บัตรพลาสติกยังคงมีความจำเป็นจากข้อมูลสถิติที่แสดงด้านล่างจะเห็นได้ว่ายังคงมีการใช้บัตรเอทีเอ็มและบัตรเดบิตที่ยังคงมีปริมาณค่อนข้างมาก แต่เนื่องจากต้นทุนการผลิตบัตรมีต้นทุนที่สูง สำนักงานระบบการชำระเงิน จึงได้ทำการพิจารณาขยายอายุบัตรให้มีระยะเวลานานขึ้นเพื่อช่วยภาคธนาคารลดต้นทุนในการผลิตบัตร

- 1) สถิติการทำธุรกรรมการถอนเงินสด โอนเงินที่ตู้เอทีเอ็ม ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย

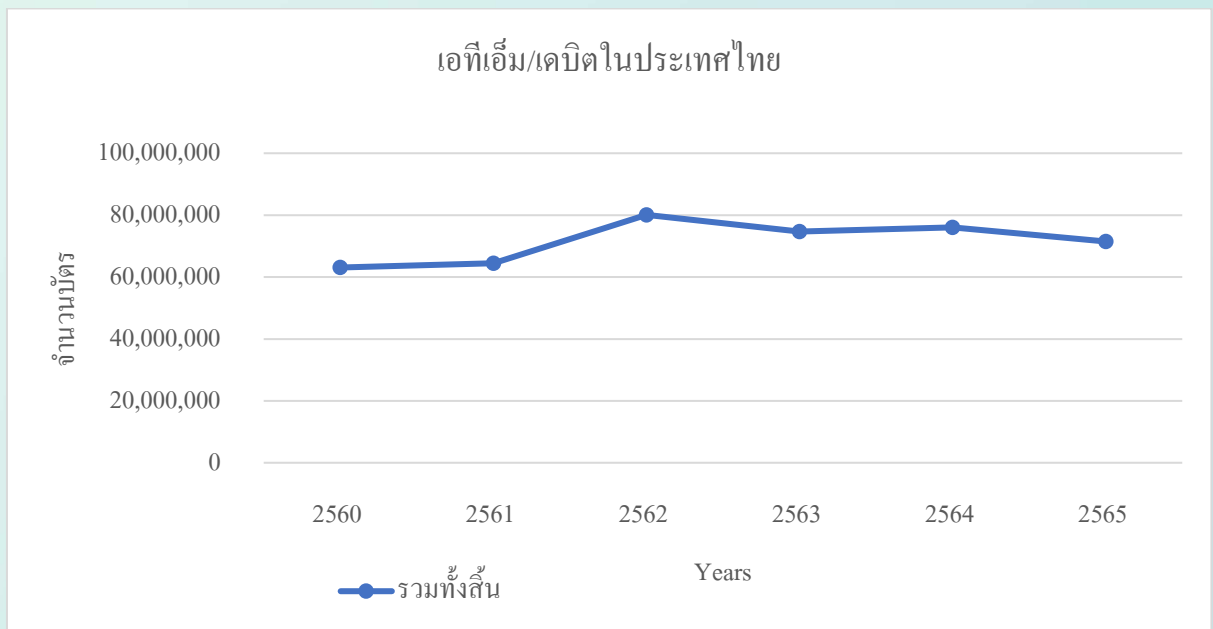

2) สถิติการทำธุรกรรมโอนเงิน การชำระเงินออนไลน์ ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย

3) ข้อมูลสถิติปริมาณบัตร เอทีเอ็ม บัตรเดบิตในประเทศไทย ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย

ความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ออก “ทิศทางการพัฒนาระบบการชำระเงินภายใต้ภูมิทัศน์ใหม่ ภาคการเงินไทย” เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาระบบการชำระเงินระหว่าง ปี 2565-2567 ภายใต้ทิศทางดังกล่าว มีการจัดโครงสร้างธรรมาภิบาลของระบบชำระเงินเพื่อให้การดำเนินงานนโยบายและการดำเนินการด้านการชำระเงินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลเป็นรูปธรรม ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ร่วมกันของโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินสำคัญ และก่อให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมด้านการชำระเงิน การจัดสร้างธรรมาภิบาลแบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่

- 1) ระดับขับเคลื่อนนโยบาย คือ คณะขับเคลื่อนระบบการชำระเงิน (Payment Strategy Forum : PSF) ทำหน้าที่ส่งผ่านนโยบายจากธนาคารแห่งประเทศไทยสู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม
- 2) ระดับการดูแลบริการชำระเงิน คือ กลุ่มงานบริหารจัดการบริการชำระเงินที่สำคัญ (Central Payment Services Office : CPSO) ทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานข้อตกลง และแนวปฏิบัติของระบบและบริการชำระเงินที่สำคัญ

โดยในระยะแรกของการดำเนินการ คือในปี 2566 จัดเป็นช่วงทดลอง ซึ่งใช้ระยะเวลาประมาณ 6 เดือน ก่อนจะจัดตั้งอย่างเป็นทางการในปี 2567 ภายใต้สมาคมธนาคารไทยได้มีผู้แทนจากธนาคารสมาชิกเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกลุ่ม PSF และเข้าร่วมเป็นคณะทำงานในกลุ่ม CPSO โดยมีสำนักงานระบบการชำระเงิน เป็นเลขานุการร่วมกับธนาคารแห่งประเทศไทยในการขับเคลื่อน

การให้ความรู้ด้านระบบการชำระเงิน

ในปี 2566 นายศก กิมสวัสดิ์ ประธานสำนักงานระบบการชำระเงิน สมาคมธนาคารไทย ได้มีการให้ความรู้ด้านระบบการชำระเงินของประเทศ กับผู้แทนจากองค์กรและหน่วยงานที่สำคัญ ดังนี้

- วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2566 เป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้ในเรื่อง “ภาพรวมระบบการชำระเงินรวมถึงเทคโนโลยีและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง” ให้กับพนักงานฝ่ายการเงินและการประกันภัยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
- วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2566 ให้สัมภาษณ์เรื่อง “เผยกลโกงมิจฉาชีพใช้แอปดูดเงิน เร่งยกระดับป้องกัน” ในรายการเก็บเบาะใต้ถุนร้าน ให้กับผู้ฟังทางวิทยุ FM 92.5
- วันที่ 2 พฤษภาคม 2566 ให้สัมภาษณ์เรื่อง “มาตรการยกระดับความปลอดภัยในการทำธุรกรรมการเงินเพื่อป้องกันโจรไซเบอร์” ให้กับผู้ชมรายการ กรุงเทพธุรกิจ BIZ INSIGHT
- วันที่ 12 พฤษภาคม 2566 เป็นวิทยากรบรรยายร่วมเรื่อง “มาตรการจัดการภัยทุจริตทางการเงินและรับมือกับมิจฉาชีพ” ให้กับผู้ร่วมงาน Money Expro2023
- วันที่ 12 กรกฎาคม 2566 ให้สัมภาษณ์เรื่อง “พร้อมเพย์” ให้กับสำนักข่าวช่อง Now TB ประเทศฮ่องกง
- วันที่ 15 กรกฎาคม 2566 เป็นวิทยากรบรรยายร่วมหัวข้อ “ความปลอดภัยของข้อมูลในโลกการเงิน ภัยการเงิน การหลอกลวงทางไซเบอร์ การทำคดีด้านการเงินเจ้าหน้าที่ตำรวจ” ให้กับสมาชิกสมาคมผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจ
- วันที่ 7 สิงหาคม 2566 ให้สัมภาษณ์ เรื่อง”โอนเงินผิด” สำหรับผู้ชมรายการ รู้เท่าทัน สถานี Thai PBS
- วันที่ 7 กันยายน 2566 ร่วมเสวนา หัวข้อ "ภัยทางการเงินในยุคดิจิทัล" ในงาน Pre-event การจัดงาน BDFC ให้กับนักข่าวสายการเงินการธนาคาร
- วันที่ 15 กันยายน 2566 เป็นผู้ร่วมอภิปรายเรื่อง "Safeguarding Trust in Digital Ecosystem" ให้กับผู้ร่วมงาน BDFC2023 – BOT
- วันที่ 29 กันยายน 2566 เป็นวิทยากรบรรยายเรื่อง “แนวทางการดำเนินการตาม พ.ร.ก. มาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี” ให้กับสมาชิกชมรม compliance, IT risk, audit
- วันที่ 30 กันยายน 2566 วิทยากรบรรยายเรื่อง “ระบบ Central Fraud Registry (CFR)” ให้กับ Compliance Officer จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วันที่ 28 พฤศจิกายน 2566 เป็นวิทยากรบรรยายเรื่อง “National e Payment and Digital Plan” ในหลักสูตรรับรองคุณวุฒิสายอาชีพธุรกิจดิจิทัล ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

รายงานผลการดำเนินงาน 2566

สำนักงานระบบการชำระเงิน

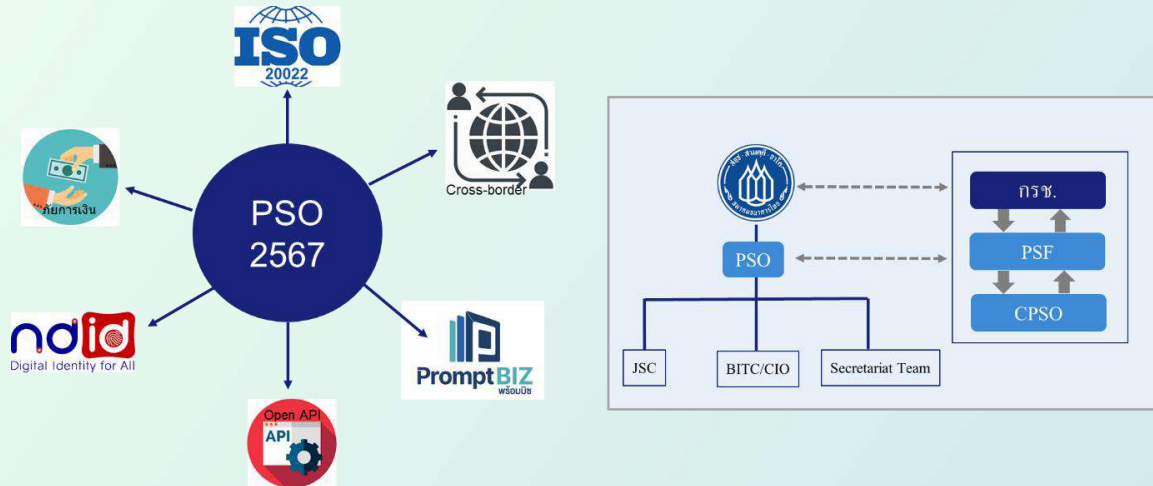
Payment System Office (PSO)

- วันที่ 6 ธันวาคม 2566 ผู้ร่วมอภิปรายเรื่อง “Digital Transformation in the Banking Sector - Opportunities and Risks” ในการประชุม ASEAN Banking Conference เวียงจันทน์ ประเทศลาว
- วันที่ 12 ธันวาคม 2566 สัมภาษณ์ให้ความรู้เรื่อง “แอปดูเงินและบัญชีม้า” ให้กับช่อง Mono29
- วันที่ 18 ธันวาคม 2566 เป็นวิทยากรอบรม โครงการสร้างระบบพัฒนาผู้เชี่ยวชาญสายอาชีพรองรับพนักงานศัลยกรรมสูง บรรยายวิชา "การธนาคารภายในประเทศ" ให้กับพนักงานกลุ่มสายอาชีพ การตลาด ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

แผนการดำเนินงาน ปี 2567

เพื่อให้การดำเนินงานแต่ละโครงการประสบผลสำเร็จ สำนักงานระบบการชำระเงินได้ทำงานร่วมกับผู้แทนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในส่วนงานต่าง ๆ ดังนี้ การทำงานร่วมกับผู้แทนทางด้าน Business ภายใต้การประชุม Joint Steering Committee (JSC) ที่สำนักงานระบบการชำระเงินเป็นผู้ดำเนินการ การทำงานร่วมกับผู้แทนด้านเทคนิคอยู่ภายใต้การดำเนินงานของชมรมเทคโนโลยีสารสนเทศ (BITC/CIO) และเพื่อให้การดำเนินงานมีความสอดคล้องกันทั้ง Industry สำนักงานระบบการชำระเงินได้ทำงานร่วมกับอีก 3 สมาคมภายใต้การประชุม Secretariat Team เป็นการประชุมร่วมกันระหว่าง ประธานสำนักงานระบบการชำระเงิน สมาคมธนาคารไทย และเลขานุการ 3 สมาคม คือ สมาคมสถาบันการเงินของรัฐ สมาคมธนาคารนานาชาติ และสมาคมการค้าผู้ให้บริการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ไทย เพื่อให้ทุกสมาคมขับเคลื่อนไปด้วยกัน ทั้งนี้ ด้วยเป็นเวทีสำคัญในการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น รวมถึงการให้แต่ละสมาคมสามารถนำแผนการดำเนินงานต่าง ๆ นำไปรายงานต่อคณะกรรมการสมาคมได้รับทราบและขอความเห็นชอบ เพื่อให้การดำเนินงานของทุกสมาคมมีความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาระบบการชำระเงินภายใต้ภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทย ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยขับเคลื่อน

รายงานผลการดำเนินงาน 2566

สำนักงานระบบการชำระเงิน
Payment System Office (PSO)

สำนักงานระบบการชำระเงิน มุ่งมั่นในการพัฒนาระบบการชำระเงินของไทยให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม โดยสถาบันการเงิน ภาครัฐ รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบการชำระเงินของประเทศ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนในประเทศเข้าถึงบริการทางการเงินที่ทันสมัย มีความปลอดภัย ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานระบบการชำระเงิน
Payment System Office

สำนักงานระบบการชำระเงิน
Payment System Office (PSO)

THE THAI BANKERS' ASSOCIATION

4th FL., 5/13 Moo 3, Changwattana Rd.,
Khleng-Kluea Sup-district, Pak-kret District,
Nonthaburi 11120
Tel : +66 2 558 7500
www.tba.or.th